

Mr. J. Ruginius
19235 Beaverland Ave.
Detroit, Mich. 48219

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Montrealis • 1972. IX. 13 • Nr. 2012

7722 George Street, La Salle 690, Quebec, Canada • Tel. (514) 366-6220

Kanados Lietuvių Dienos programos dalyvis Montrealio Jaunimo ansamblio "Gintaras"

L I E T U V O J E P A S I P R I E Š I N I M A S

STIPRUS, NES LIETUVIAI TKISI PARAMOS IŠ UŽSIENIO BROLIŲ

"POSSIEV", politinis rusų emigrantų mėnesinis žurnalas, savo vedamąjį skyrė rusų-lietuvių santykiams.

Nurodęs, kad istoriniu atžvilgiu lietuviai-esą labiausiai rusams artima tauta, kad dar XIII amžiuje jie sugebėjo atsispirti vokiečių ordinui, gi XX šimt-metyje jie sugeba išlaikyti savo respublikos tautinį pobūdį, rusų žurnalas teigia: "lietuviai katalikai yra, galbūt, pati religingiausia tauta SSSr rėmuose. Tuo būdu lietuviai, po žydų antroji tauta galinti tikėtis savųjų tautiečių paramos iš Vakarų".

Esą, gal būt dėl to tautinis pasipriešinimas Lietuvoje stiprėja žymiai labiau kaip kitose respublikose, gi jos religinis ryž-

tas tautoje palaikomas žymiai didesniu mastu. "Dėl to-toliau teigia žurnalas-ir suprantama, kad jei Maskvoje protestą pasirašo 20-30 žmonių, tai Lietuvoje 104 katalikų dvasiškai rašė Sovietų S-gos kom. partijos Centro Komitetui, gi tuo metu, kai pas mus (Rusijoje) dėl religinės priespaudos reiškė protestą, pasirašė keli tūkstančiai, tai Lietuvoje peticiją pasirašė 17,000 asmenų".

Toliau rašoma apie įtampą Lietuvoje ir apie Kaune š.m. gegužės 18 d. prasiveržusią "tautinią-religinę manifestaciją." Esą, minia miliciją puolusi akmenimis ir šioji turėjusi atsitraukti. Sukilimui malšinti buvo iškvieštas parašutininkų dalinys, specialioji MVD grupė, sakoma, iš Kaukazo.

Esą "liejosi kraujas, minia išsklaidyta. Kaune-

ramu. Gal būt, Nixonui pravažiuojant pro Borovickių vartus Kremliuje jis prisiminęs ten buvusį šaudymą (auto vilkstinei vykus su rusų kosmonautais bei Kremliaus vadais-Red.), tačiau apie Kauną jis nieko neišgirdęs".

Pagaliau, rusų emigrantų žurnalas pažymėjo kaip būdingą bruožą tai, kad rusų daliniams Lietuvoje nebuvęs duotas įsakymas šaudyti į lietuvių minią ir kad apie įvykius Kaune pasaulis patyręs iš rusų-pasipriešinimo veikėjų Maskvoje.

GELBEKIT MUS....

Vakarų spauda keliais atvejais pažymėjo, kad pasipriešinimas sovietų režimui pastebimas ne tik Lietuvoje, bet ir Estijoje ir Latvijoje. Vak. Vokietijos dienraštis-"Bild", liepos 8 d. įdėjo žinią tokios antraštės "Gelbėkite mus,

BRAZINSKŲ BYLA - PUSĘ METŲ

Vliko pirmininkas dr. J.K. Valiūnas posėdyje kalbėjo apie Algirdo Brazinskų bylos eigą Ankaros Apygardos teisme.

Byla buvo pradėta š.m. rugpiučio 23 d. Pagal turkų advokato C. Yardimci informaciją byla būsianti svarstoma su pertrauko-

mums kovojant prieš sovietų okupaciją". Nurodyta į Lietuvoje buvusius susideginimus ir teigiama: "Visas pasaulis turi žinoti, kad penki milijonai estų latvių ir lietuvių priešingis sovietų okupacijai. Mes kreipiamės į Ameriką ir kitas tautas remti mūsų kovą". Sad agentūros, iš Londono teigimu, tai žodžiai, buvę viename laiške, pasiekusiam laisvąjį pasaulį iš Estijos-Talino. Šalia kitų faktų, nurodoma į rusų atkakliai vykdomą Estijos kolonizavimą - gausų rusų gabenimą.

mis ir galinti užtrukti šešis mėnesius. Teismas pirmoje sesijoje (rugp. 23) atmetė rusų reikalavimą jiems išduoti Brazinskus-rusai įrodinėjo, kad lėktuvo stiuardėsė buvusi nušauta Rusijos teritorijoje.

GRAIKIJOJE laisvės pasitraukusios sovietų žvejybos laivo "Išan" įgulos tarpe pabėgokeli lietuviai. Pasiųsta Romon min. St. Lozoraičiui, telegrama, kuria buvo prašoma rasti tinkamą asmenį nuvykti į Graikiją. P. Lozoraitis pranešė, kad Graikijon nuvykti sutikęs Petras Klimas.

• DR. K. VALIŪNAS, drauge su Lietuvos Atstovu Vašingtone p. J. Kajecku kalbėjosi dėl Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos su Valstybės Departamento pareigūnu D. Martin.

KAS KLIUDO SANTYKIAMS SU MASKVA

Pastarieji metai politikos veikloje praėjo santykių su Maskva gerinimo ženkle. Kiek daug pastangų padėta, kaip daug buvo rūpinimasi ir net aukojama tam vienam tikslui, pasiekti normalių santykių su komunistiniu pasauliu.

Prezidentas Niksonas važiavo į Maskvą, rodė palankumą, sakė skambias kalbas ir iš tolo žiūrint susidarė įspūdis, jog pageidaujami rezultatai pradeda reikštis. Gausios mokslininkų ir menininkų delegacijos ir iš vienos ir iš kitos pusės turėjo pradėtą darbą sustiprinti.

—●—

Tačiau diplomatinės šypsenos pasirodo nebuvo patvarios, jos greitai užmiršamos. Žiaurioji tikrovė neišvengiamai ilgai nuliūps. Ir iš diplomatinio darbo maža kas lieka.

Kasdieniška nuotaika jokiu būdu nesutampa su iškilminguoju diplomatinio paradu. Vos tik praėjo keletas mėnesių ir Maskva pradėjo iš naujo pulti Ameriką. Pažadai banketuose jau užmiršti. Ir Maskva nė kiek nesivaržoma parodyti, kad ji laiko visą kitą laisvąjį pasaulį savo didžiuoju priešu. Tenka suprasti, kad tik tada Kremlius buv patenkintas, jeigu jo visi norai bus priimti.

Maskva nauju įnirtimu pradėjo pulti Ameriką. Kas gi ypatingai Kremliui suerzino? Jeigu ne vienas kitas, bet dauguma Maskvos laikraščių Ameriką puola, tai jau turi būti svarbi priežastis. Šiandien jau užmirštas santurumas, kuris buvo pastebimas sovietinėje spaudoje, kalbant apie Amerikos politiką. Visi rusų laikraščiai nepaprastu griežtumu smerkia Amerikos žygius Vietname. O greta to rodomas ypatingas palankumas Vietkongui. Sovietiniai laikraščiai pirmu kartą vadina "blokada" Amerikos karinius veiksmus. Ten sakoma, kad Amerika siekia visiškai sunaikinti gyvybės ženklus karo srity-

DEMONSTRACIJA MASKVOJE

"Times" ir kitų laikraščių korespondentai praneša iš Maskvos, kad nors valdžios ir nebuvo leista demonstruoti prie Lebanono pasiuntinybės, žmonės vistiek demonstravo prieš arabų teroristų veiksmus olimpijadoje ir pareiškė Izraeliui užuojautą dėl žuvusių Izraelio sportininkų. Tarp demonstruojančių buvo policijos suimtas ir profesorius Sacharovas – pirmosios atominės bombos kūrėjas, bet jis buvo greit paleistas.

je. Washingtono pareiškimą, jog bus ir toliau mažinami Amerikos kariniai daliniai Vietname, Maskvos spauda vadina dviveidišku ir noru apgauti pasaulį.

—●—

O kur gi pagaliau Maskvos spaudos pykčio priežastis? Pasirodo, kad politinė informacija ir atvirai patiektos žinios apie įvykius visame pasaulyje labiausia Kremliu erzina. Kaip žinia, radio Voice of America ir kitų vakarų radio stočių transliacijas trukdomos. Bet tiesa, nors dalinai pasiekia sovietinių piliečių ausis. Ir toji aplinkybė, matyt, sudaro Kremliaus vadų susierzinimo pagrindą. "Pravda" tiesiog kaltina Ameriką, kad ji savo radio informacijomis stengiasi sovietus infiltruoti buržuazines nuotaikas. Pikčiausia, kad žinios iš vakarų pasaulio ypatingai paveikia sovietinį jaunimą, kuris darosi vis mažiau paklusnus partiniams propagandistams.

Galima spręsti, kad Maskvos nusiteikimai nebūtų tokie irzlūs, jeigu Amerika liautusi skelbti laisvas žinias iš viešojo gyvenimo visame pasaulyje.

Tačiau laukti, kad Amerika visai liausis informuoti komunistinėje santvarkoje atsidasusias tautas apie tikrus gyvenimo įvykius, nėra jokio pagrindo. Tad išvada aiški, dabartinėje padėtyje, neatšizvelgiant į dideles nuolaidas ir nuoširdžias pastangas, greito suartėjimo su Maskva netenka laukti.

● Vašingtone, prie paminklo Lincolnui, įvyko gedulingos pamaldos už žuvusius sportininkus. Dalyvaavo senatoriai, Baltųjų Būmų atstovai, valst. sekretorius W. Rogers ir tūkstančiai amerikiečių. Tel Avivė iškilmingai palaidoti žuvusieji, pusiau religinėmis, pusiau karinėmis apeigomis.

Vak. Vokietija ir kitos Europos valstybės imasi apsaugos priemonių prieš arabų teroristus, nes arabų teroristai rengia visą eilę sabotazo aktų, reikalaudami, kad Izraelis paleistų kalėjime sėdinčius arabų teroristus. Spėjama, kad gali būti siunčiami siuntiniai, kuriuose bus bombos įvairioms Izraelio įstaigoms, kur tik jos bebūtų.

TRŪKSTA BULVIU- LIETUVA TURI GELBĖTI PADĖTĮ....

Sovietų spauda paskelbė priemonės maisto padėčiai Maskvos rajone – žiemos metui – pagerinti, nes derlius nukentėjęs dėl šios vasaros sausros bei karščių. "The New York Times" korespondentas Hedrick Smith pažymėjo, kad "Pravdos" žiniomis, dėl "komplikuotų oro sąlygų", dideli bulvių transportai būsia atvežti iš Gudijos, Latvijos, Lietuvos ir Estijos... "Dėl to Maskvoje įvykę ir specialūs komunistų partijos pareigūnų posėdžiai.

Maskvos kolchozininkų turguose nesenai pastebėta, jog šiais metais trūksta ir kitų žemės ūkio gaminių, kaip salotų, įvairių daržovių. Anksčiau tokių trūkumų nebūdavo.

Baltijos kraštų gyventojai "savanoriškai" skubės sostinės gyventojus paremti ir... patys nukentės, nes bulvės labai svarbus maistas ne tik Rusijoje, bet ir Lietuvoje. Tas ūkinis išnaudojimas vyksta dar riaušių ir protestų.

● Prancūzijos prezidentas Pompidou gavo pakvietimą per M. Shumaną (kada jis lankėsi komunistinėje Kinijoje) atvykti į komunistinę Kiniją, bet jis dar nepaskyrė būsimos kelionės laiko.

KEISTI HARVEY OSWALDO LAIŠKAI

Amerikos prezidento Johno Kennedy mirtis tebėra įvairių spėliojimų srityje. Liko daug kas neaišku, kartais paslaptiną. Pats prezidento žudiko asmuo sukelia daug abejonių, Oswaldas kaip žinia keletą metų gyveno sovietinėje Rusijoje. Pradžioje nepaprastas komunizmo gerbėjas, vėliau didelės neapykantos sovietiniam režimui apimtas Oswaldas grįžo atgal į Ameriką.

Netrukus viena New Yorko firma viešose varžytynėse parduos keturius Oswaldo laiškus, kuriuos jis rašė savo broliui. Viena name laiške jis 1959 metų pabaigoje rašė: "Esu sužavėtas gyvenimo sovietų Sąjungoje. Ir niekas nės neprivers apieisti USSR. Aš negrįšiu atgal į Ameriką, kurios neapkenčiu."

Bet jau 1961 metų liepos mėnesyje jis visai kitaip kalba. Pasirodo, kad jis pats, o taip pat ir jo žmona Marina aplankė Amerikos ambasadą ir prašė leidimo vėl sugrįžti į Ameriką. Tada jis visai kitaip rašo: "Aš negaliu aprašyti kas čia dedasi. Suprask, kad kiekvieną laišką čia tikrina". O toliau jis kalba atvirai: "Mes darome viską, kad tik galėtume iš čia ištrukti. Bet mums labai sunku. Rusai dažnai labai žiaurus. Jie pradėjo tardyti mano žmoną, kai tik mes grįžome iš Maskvos. Jie viską suseka, nes naudoja įvairias priemones ir skaito privačius laiškus."

Toliau Oswaldas nuotikos darosi vis ryškesnės. Pakeletomėnesių jis broliui praneša: "Jie mane suvaržė ir daro visokias kliutis, kad tik aš neišvažiuočiau. Juk žinoma, kad jie visai nepaiso žmonių pageidavimų, o taip pat nekreipia dėmesio į tarptautines teises".

Toje būklėje atsidūręs Oswaldas darosi vis piktesnis. Jis labiausia nusiminė, kad jo pinigai visai išsekė. Jis jaučiasi supančiotas ir vėl broliui skundžiasi: "Kovo mėnesyje mes turėsime kudiškį, o tada mums daug geriau būtų gyventi Amerikoje. Ten mes galėtume pradėti naują gyvenimą. Lėktuvas iš Maskvos į New Yorką kaštuoja 800 dolerių. O pinigų aš visai neturiu. Tikiu, kad mums pagelbės Amerikos atstovybė."

Šiuos laiškus tyrinėjo Warren'o komisija, kuri stengėsi išaiškinti prezidento Kennedy nužudymo visas aplinkybės. Bet tie laiška toli gražu neparodo, kodėl gi Oswaldas nužudė prezidentą? Į tuos laiškus žiūrime, kaip į savotišką retenybę. Todėl Oswaldas giminės tikisi už tuos laiškus gauti nemažus pinigus.

● LIETUVOS VAISIAI, kai atėjo sezonas, buvo skubos keliu skinami ir parengus vagonus siunčiami į Leningradą. Taip privačiuose laiškuose rašo iš Lietuvos giminės.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS - NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$7.50, visur kitur - \$8.00. Rėmėjo prenumerata - \$12.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Administratorius F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LASALLE 690, QUEBEC.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai trūpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

REDAKTORIUS J. PETRĖNAS

Antanas Ustjanauskas

ANTANAS USTJANAUSKAS mirė, sulaukęs 57 metų amžiaus. Paskutinius savo gyvenimo metus jis praleido Hartforde, Conn. Jis gimė 1915 m. Varšuvoje, bet augo Kaune, dalyvaudamas kooperatyviniame veikime.

Atvykęs į Ameriką jis plačiai veikė amerikiečių tarpe, stengdamas populiarinti lietuvių reikalus. Mirdamas paliko žmoną, du sūnus ir keturias dukteris. Antano Ustjanausko laidotuvisė dalyvavo ne tik daug lietuvių, bet nemažas skaičius amerikiečių, kurie su velionių bendradarbiavo įvairiose organizacijose. Jis mirė nuo širdies smūgio.

● **KIKILIS LABALKOJIS**, Kajetono Aleknavičiaus, ankstyvojo, dar prieš Aušros laikus, rašiusio poeto-humoristo knyga išleista Vilniuje. Įsidėmėtinas dėmesys ankstybajai lietuvių kūrybai parodomas išleidžiant šią knygą.

Birutė Kemežaitė, kuri dainuoja ir reiškiasi literatūroje, Romoje, kartu su simfoniniu orkestru, įdainavo 12 lietuvių kompozitorių kūrinius į plokštele.

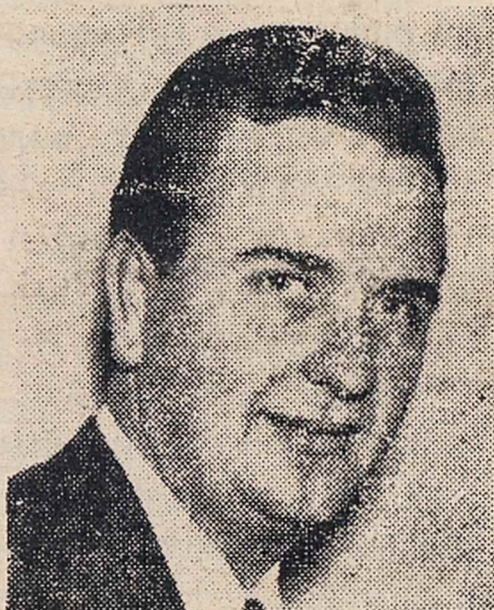

JOLITA KAVALIŪNAITĖ Case Western Reserve Clevelando universitete gavo daktaro laipsnį. Tame pačiame universitete ji dėstė prancūzų kalbą, o vasaromis studijavo ispanų kalbą Granados ir Barcelonos universitetuose, o literatūrą Sorbonoje ir

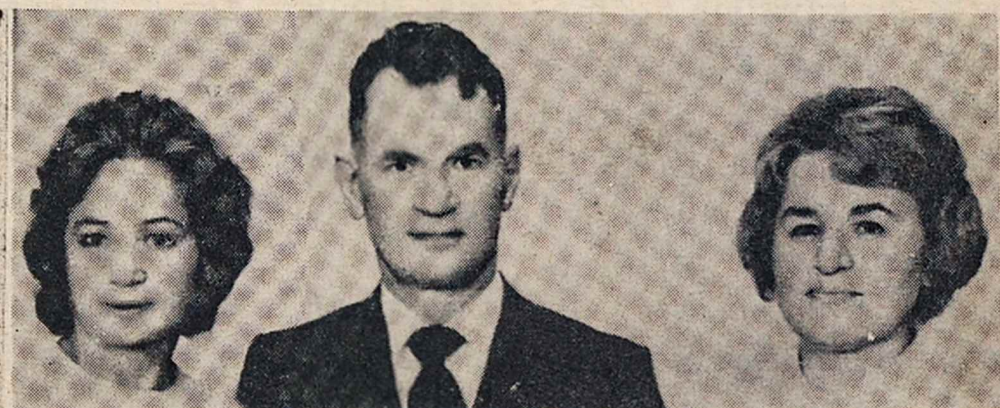
Maironio liuanistinė mokykla Toronte yra viena didžiausių Kanadoje ir per eilę metų priaugino jaunų šokėjų vyresnėms Toronto šokių grupėms. Nuotraukoje viena grupė šokėjų.

Strasburgo universitetuose. Ji yra baigusi aukštųjų liuanistikos kursus ir pati mokytojavo liuanistinėse mokyklose.

VIKTORAS R. MISIŪNAS,

Viktoras Misiūnas, Argentinoje gimęs veikėjas jau antrą kadenciją pirmininkauja Argentinos lietuvių Centrai.

Lietuvių žurnalistų sąjungos Sidnėjui Australijoje skyriaus valdyba. Iš kairės: A. Saudargienė - sekretorė, A. Skirka - pirmininkas ir A. Lukštytė - išdininkė.

● **UTENOS** kraštotyros muziejus gauna iš Antano Pakalnio, turinčio jau 80 metų amžiaus, daug archeologinės medžiagos, etnografinių suvenyrų, o taip pat ir senų lietuviškų knygų. Antanas Pakalnis gyvena Šventabačės sodyboje, Pakalnių apylinkė-

je, netoli nuo Utenos.

● **BIRŽUOSE** buvo lietuvių kompozitorių suvažiavimas. Ta proga net 32 kompozitorių veikalai buvo atlikti koncertuose Biržuose, Vabalninke ir aplinkiuose kolchozuose.

● **"LITAUSCHE LYRIK"**, tai lietuvių poezijos rinkinys išleistas vokiečių kalba. Ši knyga didelio formato ir turi 398 puslapius. Ji išleido Wilhelm Fink Verlag. Leidinyje plačiai atstovaujama lietuvių poezija, pradedant Strazdečiu, Vienžindžiu ir Maironiu ir baigiant sovietinių laikų poetais, kaip Mieželiu, Bložė ir Palčiauskaitė.

● **LIETUVIAI SKAUTAI** Los Angeles pašventino ir paaugojo Romo Kalantos atminimui lietuviškais ornamentais papuoštą kryžį.

Sudburyje lietuviai veikėjai pavyzdingu pasiryžimu surengė savo spaudai paremti pikniką. Vaizde vasarvietės šeimininkai Gudriūnai, J. Remeikis ir kiti piknikautojai.

Sėkmingi Kanados lietuviai tabako augintojai. Iš kairės: - J. Virbalis, ūkio savininkas Rugienius ir kiti svečiai.

Toli, Indijos okeane, daugiau kaip pusantro tūkstančio mylių atstume nuo Australijos žemyno yra koralų kilmės salų grupė. Tai nedidelės salinės, kuriose gyvena keltas šimtų, malajiečių kilmės žmonių. Bet galima stebėtis, kad jie turi savo karalių. Šio karaliaus vardas John Ross. Jis yra škotų kilmės, jo protėviai prieš daugelį daugelį metų apsigyveno šiose salose. Vyriausioji valdžia tose salose priklausė anglams. Bet Anglija, 1955 metais pasitraukė, ir užleido Australijai globoti šias salas.

Australijos vyriausybė gal nebūtų kreipusi dėmesio į šias tolimas salas, jeigu nebūtų gautos žinios, jog basas karalius nežmoniškai elgiasi su savo pavaldiniais. Jis vietinius gyventojus esą pavertęs vergais ir reikalauja, kad jie nemokamai dirbtų jo kokoso plantacijose. Jis tiesa savo vergams moka du su puse dolerio į sa-

vaite, bet ne kokiais pinigais, o tik jo paties pagamintais žetonais. Vergai gali pirkti prekes karaliui priklausančiose krautuose. Karalius Johnas laiko dideliu save reformatoriumu. Pavyzdžiui, jis stropiai seka, kad gyventojų skaičius salose per daug ne augtų. Karalius moterims nemokamai duoda tam tikras tabletes neštumo. Šiuo požiūriu karalius nesąs šykštus.

Karalius irgi neleidžia gyventojams be jo žinios aplėisti salas. Jeigu kas nors nusižengia, tai tokio karalius jau nepriima atgal. Greičiausiai basakojo karaliaus valdžia netrukus pasibaigs. Nes australai pareikalavo, kad salose veiktų jų pinigine sistema. Tačiau žemė salose ir toliau priklausys karaliui. Australijos valdžia nusistačius salų gyventojus padaryti Australijos piliečiais. Tada jie bus pilnateisiai asmenys ir galės nekludomai keliauti kur tik nori.

Bet nuostabu, kad karaliaus Johno pavaldiniai nesiskundžia. Jie mano, kad jiems ten gera gyventi ir niekur kitur jie negalėtų surasti. Karalius basnyrčias apkeliauja savo visą valstybę ir prižiūri, kad jo visi įsakymai būtų stropiai pildomi.

RASIZMAS IR NEGRAI

Nuola os girdime, kad negrai skundžiasi baltųjų žmonių rasizmu. Negrams, girdi, aiškoma diskriminacija, jie kenčia nuo baltųjų žmonių persekiojimo.

Bet pasirodo, kad Afrikoje susikūriuose negrų valstybėse rac irgi

reiškiasi. Uganda, pavyzdžiui, savo piliečių tarpe turine tik juodosios rasės žmones, bet ir aziatus. Ugandos prezidentas Aminas neseniai padarė sprendimą iš Ugandos išsiųsti visus indiečius, pakistaniečius ir malajiečius. Šis sprendimas palies 80,000 aziatų. Jų daugumas yra gimę Ugandoje ir Britanijos valdymo laikais čia buvo įsikūrę. Kadangi šie aziatai dar iš Britanijos valdymo laikų turi angliskus pasus, tai dabar Ugandos valdžia bando reikalauti, kad Anglija tuos žmones "atsiimtų". Ugandos prezidentas Aminas labai griežtai jis anglams davė tik tris mėnesius laiko šį įsakymą įvykdyti. Ugandos valdžia kaltina aziatus šalies ūkio sabotavimu, o taip pat Ugandos valdžia nepatinka, kad daug prekybos įmonių esančios aziatų rankose. Nesusipratimai tarp negrų ir aziatų prasidėjo nuo to laiko, kai įsikūrė vietinė vyriausybė. Aziatai yra terorizuojami ir nemažas jų skaičius stengiasi kur nors išsikraustyti.

VANDENS IR ORO TERŠIMO PAVOJUS

Washingtono aplinkos teršimą tyrinėjanti komisija paskelbė įdomius duomenis. Pasirodo, kad pastaraisiais metais oras darosi kiek švaresnis. Jo neužteršia fabrių kaminai, kaip anksčiau būdavo. Tai administracijos pastangų vaisius, nes buvo pareikalauta iš pramonės įmonių imtis griežtesnių techninių būdų apsaugoti orą nuo kenksmingų žmogaus sveikatai dujų.

Tačiau vanduo pasidarė dar labiau nešvarus upėse, ežeruose ir okeano pakrantėse. Į vandenį be fabrių cheminių atmatų tarp kitko patenka cheminių trąšų liekanos iš dirvų, kur auginami javai ir daržovės. Tasai pavojingas vandens užteršimas vyksta pastoviai ir pasilieka ilgiems metams. Padėtis tokia sunki, kad Washingtono vyriausybė planuoja artimiausių 10 metų bėgyje vandens ir oro apsaugai išleisti 287 milijonus dolerių.

PUERTO RICO TURI GAUTI NEPRIKL A U S O M Y B Ė

SAKO KOLONIALINĖ JUNGTTINIŲ TAUTŲ KOMISIJA

Kolonialinė Jungtinių Tautų komisija priėmė rezoliuciją, kurioje sakoma, kad Puerto Rico turi nepaneigiamą teisę gauti laisvo apsisprendimo ir nepriklausomybės teisę. Rezoliucija priimta 12 balsų, o 10 valstybių susilaikė.

Jau žinoma, kad JAV ir Anglija išstojo iš Kolonijalinės komisijos, laikydamos šios komisijos sprendimus vienšališkais ir nepagrįstais. Komunistinės valstybės šioje komisijoje pastoviai dominuoja. Afrikos ir Azijos valstybės leidžiasi komunistų vadovaujamos. Ypačiai aršūs sprendimai esti šioje komisijoje tais atvejais, kai reikalas susijęs su Amerikos interesais.

Tuotarpu ši rezoliucija dar neturi praktinės reikšmės. Bet ši komisija gali sušaukti viešus posėdžius, kuriuose bus iškelti reikalavimai Puerto Rico salos gyventojams suteikti nepriklausomybę.

Sala Puerto Rico įėjo į Amerikos Jungtinių valstijų sudėtį 1898 metais, po Amerikos ir Ispanijos karo. Pradedant 1952 metais sala turi atskirą konstituciją ir valdoma atskiros vyriausybės. Juridiniu požiūriu Puerto Rico yra laisva teritorija, surišta su JAV.

Portorikiečiai, pagal veikiančius įstatymus yra Amerikos piliečiai, bet jie savo saloje gyvendami

nemoka federalinių mokesčių, o taip pat Puerto Rico neturi savo atstovo JAV kongrese.

1967 metais Puerto Rico saloje įvyko referendumas. Šio referendumo metu paaiškėjo, kad 60% sutinka su ta padėtimi, kokia dabar yra. 39% balsavo už tai, kad Puerto Rico gautų atskiro steito teises ir tik vienas nuošimtis pasisakė už visišką nepriklausomybę. Dabargi Jungtinių Tautų kolonijalinė komisija šį klausimą iš naujo iškėlė ir paskatino salą siekti nepriklausomybės. Bet, jeigu Puerto Rico pasidarytų nepriklausoma valstybė, tai kad atsitiktų su tais šimtais tūkstančių portorikiečių, kurie šiuo metu Amerikos miestuose labai gerai jaučiasi ir turbūt nenorėtų savo gero gyvenimo keisti į nežinomas sąlygas ir aplinkybes?

● EGIPTO laikraščiai paskelbė kaltinimą Sov. Sąjungai, kad ji nesilaiko savo įsipareigojimų, nustatytų draugingumo sutartyje tarp abiejų valstybių. Maskva buvo ypatingai suerzinta užuomina, kad ji nesilaiko sutarties karinės pagalbos atžvilgiu. Dabar Maskvos agentūra Tass atmeta šį kaltinimą ir nurodo, kad patys egiptiečiai, girdi, pripažino sovietų pagalbos reikšmę kalbose atsisveikinant su rusais karo patarėjais. Aplamai Maskva pyksta, kad pastaruoju metu Egipto spauda pastoviai puola rusus. Kaip atrodo, Maskvai svarbu sušvelninti santykius su Egiptu. Maskvos Izviestija pabrėžia, kad nesantaika tarp Rusijos ir Egipto sudaro didelį džiaugsmą "imperialistams" ir abiejų valstybių priešams.

● EVITTA, Argentinos buvusio prezidento Perono žmona mirė prieš 20 metų. Tai dabar Perono šalininkai tas sukaktuves sumanė paminėti ir padėjo 20 bombų, kurios sproginėdamos padarė nemažus nuostolius privatiems asmenims. Nes tos bombos buvo padėtos namuose ir įstaigose, kurios Perono šalininkams nepatinka.

NEPRIKL A U S O M Y B Ė

Ugandos prezidentas Aminas, griežtas rasines politikos šalininkas.

Azijatai iš Ugandos ištremiami, Kanados konsulate prašo vizų.

KRISTUPAS LEKŠAS

100-osioms gimimo metinėms

Klaipėdos krašto kultūriname gyvenime svarbų vaidmenį yra atlikę poetas ir visuomenės veikėjas Kristupas Lekšas. 1923–1939 metų laikotarpiu, kada Klaipėdos krašte siautėjo politinės aistros, K. Lekšas buvo vienas iš tų blaiviai ir nuosekliai mąstančių kultūros veikėjų, kurie gynė mažžemių valstiečių interesus. Klaipėdos kraštui prisijungus prie Lietuvos (1923 m.), K. Lekšas seimelyje atstovavo smulkiesiems valstiečiams, įsteigė "Mažųjų laukininkų susivienijimo" draugiją.

K. Lekšas gimė 1872 m. rugpjūčio 31 d. Striliuose, Šilutės rajone. Eidamas dvidešimtuosius metus, jis įsijungė į lietuvių nacionalinį judėjimą, reikalavo, kad Prūsijos vyriausybė gražintų į mokyklas lietuvių kalbą.

Anksti pradėjo K. Lekšas bendradarbiauti spaudoje. "Lietuviškoje cėitungoje", "Prūsų lietuvių balsė", "Tilžies keleivyje", "Saulėtekyje" jis spausdino savo eilėraščius.

Pagaliau 1908 metais pasirodė K. Lekšo eilėraščių knyga "Rūtų vainikėlis arba svodbos eilės".

KRISTUPAS LEKŠAS

Naujas jos leidimas buvo pakartotas 1922 m. Rinktinėje yra pluoštas proginių eilėraščių, skirtų vestuvių apeigoms. Jie turėjo būti dainuojami pagal kai kurias populiarias melodijas. Antrąją rinkinio dalį sudaro "Tautiškos ir tūlos kitos eilės". Poetas dainuoja apie tėvynę, ragindamas ją pabusti ir pažvelgti "kaip siaučia neprieteliai", peikia tokius lietuvius, kurie tada, kai už tautą reikia kariauti ar žūti, "lygkiškeliai šmukšt-nebėr jau jų" (eil. "Tave mes mylim, miela Lietuva").

Tėvynės gamtos grožis jam yra jėgų šaltinis, kūrybos versmė. Gimtoji kalba K. Lekšui svarbiausias tautybės požymis. Jis griežtai kritikuoja tuos tautiečius, kurie išsiža-

dėjo savo kalbos, paliko tėviškę (eil. "išverstskūris", "Katraip geriaus?"). K. Lekšo poezijos meninės priemonės neturtingos, ritmai paprastai, žodynas ribotas. Dažnai nepaisoma eilutėje gramatinio kirčio, neįprastai trumpinami žodžiai. Tačiau tie eilėraščiai, kuriuose jis piešia gimtojo krašto peizažą, skamba gana sugestiviai. Ramiai, epiškai jis dainuoja apie tėviškės grožį:

Kur kalnas Rambynas lyg sveikindamas moją,
Kur mūsų probočiai gyvenę yra, –
Kur mūsų sens Nemuns per lauką banguoja,
Kur tamsiosios girios lyg šlamšdamos šneka,
Kur Jūra, Šešupė į Nemuną teka,
Čia mūsų tėvynė, graži Lietuva...

(Eil. "Prologas")

Rytų Prūsijos lietuviškosios inteligentijos ryšiai su Lietuva buvo gana silpni. Skirtingos šių kraštų politinio ir visuomeninio gyvenimo sąlygos lėmė ne tik literatūros turinį, bet ir jos formą. Lietuvoje tuo metu susikūrė Maironio poetinė mokykla, kuriai pagrindus davė liaudies kūrybinėmis įgėmis trykštanti tautosaka. Ši mokykla išaugino nemažą poetų. Yra žinoma, kad Maironio poezija buvo artimai pažįstama ir K. Lekšui. Tad nenuostabu, kad kai kuriuose jo eilėraščiuose jaučiamas Maironio poveikis.

Vaizduodamas kaimo ir miesto santykius, K. Lekšas eina saviu, Klaipėdos krašto valstiečiui būdingu keliu. Į pramonės augimą, kurie nesulaikoma traukia į miestus darbo jėgą, į lietuvių jaunimą poetas žiūri su nerimu ir baime, nesuprasdamas gamybinių jėgų ir gamybinių santykių vystomosi dėsnių, o tik išžvelgdamas šiame istoriniame procese pavojų lietuvių tautai. Jis karštai kviečia žaliojo kaimo sūnų sugrįžti į tėviškę.

Ei, bėk, sūnau, prie Lietuvos.
Pameski svetimus laukus,
Kad nepadėtum ten galvos,
Kur skęsta dūmuose dangus.

Čia kadaise į pelkes ir ežerus nugrimzdo sausuma

K A I P P R A S M E G O Č I Č I N S K O D V A R A S

Kas nesižavėjo lyriškomis Vienuolio legendomis apie nugrimzdusius miestus, kas neskaitė Krėvės padavimo apie Gilšės ežero bangose nuskendusią kunigaikščio Šarūno pilį, kas nesimokė Maironio eilių apie balų gelmėse prasmegusi Čičinsko dvarą. Kiek padavimų apie pradingusius miestus, dvarus, pilis, bažnyčias, varpus žinojo lietuvių liaudis, kiek jau tokiu pasakojimų mūsų senoliai nusinešė į kapus.

Buvo laikai, kai šiais padavimais žmonės šventai tikėjo. Vėliau, atsipalaidavus nuo prietarų, juos imta laikyti žmonių vaizduotės išmone. Tačiau ar tie pasakojimai perdėm pramanyti?

Pastaraisiais dešimtmeciais, žymiai išstobulėjus praeities tyrinėjimo metodams, daugelio šalių mokslininkai tolimes praeities legendose ėmė ieškoti tiesos prado. Vis atkakliau siekiama atskleisti Atlantidos paslaptį. Yra duomenų, kad net biblijinis tvanas nėra grynai išpiršto išlaužtas dalykas. Todėl naujausių mokslo pasiekimų šviesoje verta

Čion puikios lankos ir kalnai –
Sūnau, sugrįžk, sugrįžk, čionai...

(Eil. "Sugrįžk, sūnau.")

K. Lekšas mirė 1941 m. kovo 30 d. Jo poetinis žodis, kukliai skambėjęs tuometinėje Klaipėdos krašto literatūrinėje padangėje, yra savitas indėlis į lietuvių kultūros istoriją.

žvilgtelėti ir į mūsų krašto "skenduolius".

Betiriant Lietuvos pelkes, jų padugniniuose klostuose aptikti neįprastai susiklostę sluoksniai. Kai kur net 18 m gylyje mineralinį gruntą dengia pلونutėlaitis durpžemios sluoksnelis. Virš jo slūgso kelių-keliolikos centimetrų storio durpių sluoksnis, kurį aukščiau dengia ežerinių nuosėdų storymė. Pačius paviršinius sluoksnius vėl sudaro durpės.

Šitokia sluoksnių susiklostymo tvarka neginčijamai rodo, kad kadaise tokių pelkių vietose vešėjo sausų augimvečių augalija, vėliau ją pakeitė pelkė, o pastarąją apsėmė ežero vandenys.

Sukaupus pakankamai tokių faktų, pasisekė atskleisti ir tų sluoksnių susidarymo eigą. Pasirodė, kad po ežerinėmis nuosėdomis slūgsančių durpiškų tarpsluoksnių atsiradimas neatskiriamas nuo termokarstinių procesų.

Mūsų krašte, sunykus paskutiniojo paledėjimo ledynams žemėje dar ilgą laiką liko tūnoti palaidoti ledo luistai. Ilgainiui klimatui tapus tinkamu augalams tarpti, virš žemėje įsitrigusių ledo luistų ėmė vešėti apysavių augimviečių augalija (I pav., I). Vėliau, dar labiau atšilus, žemėje tūnoje ledai ėmė tirpti, o juos dengusios dirvos – dubti ir pažliugti. Tuomet tose vietose ėmė vešėti pelkinė augalija ir kauptis durpės (I pav., II).

Nukelta į 13 psl.

LIETUVIŲ DIENĄ

1972 M. MONTREALYJE

Spalio mėn. 7 d.

**DIDYSIS SUBUVIMAS-BALIUS
SPORTAS, DAILĖS PARODA**

Spalio mėn. 8 d.

**PAMALDOS, AKTAS-KONCERTAS
JAUNIMO POBŪVIS**

KVIEČIAME VISUS DALYVAUTI

PRIEŠ 50 METŲ

P. LELIS

(ATSKIRI EPIZODAI IŠ 1915 LIETUVOS OKUPACIJOS)

PANEVŽYS DEGA

1918 m. gegužės mėn. buvo labai sausas. Vieną dieną pastebėjom pro langą – netoli klebonijos užsidegė namas ir pradėjo liepsnoti. Nuo jo užsidegė kitas, trečias namas ir gaisras plečiasi. Tie namai, aplink bažnyčią, visi mediniai ir kaip degtukai vienas nuo kito užsidega. Per pusvalandį gaisras jau prie mūsų namo. Skubiai kraustome daiktus ir nešame juos per daržus prie Nevėžio. Tame bute gyvenome septyni asmenys: aš su dviem seserimis, du broliai Vrubliauskai (vėliau Šarūnai) ir du broliai Bačkiai (dr. St. Bačkis dabar Vašingtone), jo brolis Juozas, karininkas, žuvo Sibire. J. Šarūnas – majoras gyveno ir mirė Hamiltonne, jo brolis Vladas buvo kunigu. Mano abi seserys tebegyvena Panevėžyje – 1972 m.). Bematant gaisras apėmė visą senamiestį, tik bažnyčia su dviem bokštais išsididžiai stovi kaip tvirtovė gaisronepaliesta, nes aplinkui jos augo dideli medžiai, pati bažnyčia aukšta, mūrinė ir skardos stogu. Iki vakaro visas senamiestis buvo nušluotas, liko tik išsikišę kaminai. Tūkstantis žmonių liko be pastogės ir be maisto, jų tarpe ir mes septyni.

Suradom vietą pas pažįstamus pasidėti

išgelbėtą mantą. Seserys pasiliko prie dailių, o mes penki "vyrai" išdrožėm į savo tėviškes šauktis pagalbos. Man tik 15 km kelio, o Vrubliauskam ir Bačkiui apie 40 km (į Joniškėlį). Vyresni broliai greit žingsniavo, o mudu su Staseliu, kaip jaunesni, bėgom pasukui juos beveik tekini.

Niekas rimtai to gaisro nęgesino, nes nebuvo priemonių, ir dar keletą dienų griuvėsiai rūko.

Vokiečiai rūpinosi apsaugoti tik savo karškus sandėlius.

LAISVĖS PRIEAUŠRYJE

1918 m. antroje pusėje vokiečiai, numatydami savo pralaimėjimą, mažiau besidomėjo užkariautų kraštų administravimu ir šiek tiek vadžias atleido. Panevėžyje pradėjo kristalizuotis lietuviška visuomenė. Ji dalinosi į dvi labai priešingas sroves. Pirmoji srovė, vadovaujant K. Bizauskui, stipriai rėmė Lietuvos Tarybą. Toje grupėje žymesni veikėjai: kun. J. Stakauskas, S. Balčas, Kubilius, J. Stankūnas, P. Žilys ir kiti. Kitą srovę atstovavo kapsukininkai, kurie sto-

vėjo už Tarybų Lietuvą. Ši srovė dar dalinosi į tris grupes: kairieji socialdemokratai arba komunistai; Klijoris, Olševskis, Petraitis, Sitavičius, – dešinieji socialdemokratai: dr. Mažylis, adv. F. Valiukas, V. Kužma (vėliau prof. dr.) ir socialrevoliuciniai: Augustinavičius, J. Galvydis ir kiti.

Šias dvi pagrindines sroves rėmė skaitlingos moksleivių organizacijos – ateitininkai ir aušrininkai. Bet ateitininkų buvo dvigubai daugiau negu aušrininkų.

Tos lietuviškos srovės ir moksleiviai kovojo ir "piovėsi" tarpusavyje, negalėdami viešumoje pasireikšti, nes vis dar šeimininkavo vokiečiai. Tik metų gale, vokiečiams išsikrausčius iš Panevėžio, kairioji srovė buvo laikinai išgalėjusi ir su rusų pagalba įvedusi sovietinę santvarką. Šiauliuose buvo suorganizuotas net bolševikinis "Žemaičių pulkas", kurį vokiečiai greit suplikė ir nuginklavo. Poketurių mėnesių jau stipriai suorganizavusi Lietuvos kariuomenė išvijo bolševikus ir įvestą tarybinę santvarką likvidavo.

V I L N I U S

Mickevičiaus g-vė.

VYTAUTAS ALANTAS

KUN. ANTANO STRAZDELIO REGĖJIMAS

Kun. Antanas Strazdelis sėdėjo pačiame stalo gale su smulkiais bajorėliais, grafo dvaro tarnautojais bei šiaip jau neaiškios kilmės ir verslo svečiais. Tas stalo galas buvo beveik kaip ir tarnų galas, nes čia visą laiką zujo frakuoti lekajai, padavėjai, vyno pilstytojai ir indų tvarkovai. Pačiame stalo viduryje sėdėjo pasipūtusi, pilna kaip išsirpusi slyva, grafienė, jos kairėje – grafas, dešinėje – vyskupas. Nuo jų dešinės ir kairės sėdėjo svečiai, griežtai suskirstyti pagal titulus, rangus ir turtą.

Grafas Andriejus ir vyskupas, jau kaistelėję nuo taurių gėrų, kalbėjosi garsiai, bemaž ginčydamiesi: vyskupas norėjo įsigyti iš grafo porą medžioklinių kurtų veislės šunų. Grafas prisiekdinėjo, kad kurtus jis išsirašęs iš pat Anglijos. Vyskupas dėl to nesiginčijo: būdamas aistringas medžioklis, apie šunų veisles jis gerai nusimanė, bet jis nenorėjo brangiai mokėti, – jis grafiui siūlė tik vieną baudžiauninę.

– Už puikių, grynakraujų anglišių kurtų porą tik vieną bobapalaikę! – šaukė pasipiktinęs grafas. – Dovanok ekselencija, jūsų pasiūlymas atsiduoda žydišku gešetu!

– Bet kokia bobapalaikė! – vyskupas lyžtelėjo savo storus, bukus pirštų galus. – Pats pamatysi! – ir sulig tais žodžiais jis pliaukštelėjo delnais.

Jo tarnai tuojau į menę įvedė ilga drobule apmuturiuotą ir virvagaliu sujuostą moteriškę, kurios

net ir galva slėpė po drobine nuoplėša. Visi svečiai staiga nutilo ir smalsiai sužiuro į baltą, panašų į vaiduoklį pavidalą.

– Jūsų iškilybe, už anglišius, taurios veislės kurtus siūlai man tą lietuvišką mergą! – vėl sušuko grafas, atsiverstinai perdėtai garsiai nusikvatodamas ir tuo aiškiai duodamas suprasti, jog už nosies vadžiojamas nesileisias.

Vyskupas tik musišypsojo ir vėl pliaukštelėjo delnais. Jo tarnai bematant nuplėšė nuo jos galvos apdangalą ir, atmezgę virvagalį, nusmaukė ant grindų drobule. Visi svečiai aiktėlėjo iš nustebimo ir pasigėrėjimo. Prieš juos, žvakių šviesos apšviesta, stovėjo nuogut nuoga jauna mergina. Jos ilgi, švelnūs, šviesiai geltoni plaukai spinduliavo mainavai ir, kaip šilko pluoštai, driekėsi ant pečių ir krūtinės, visiškai paslėpdami jos nusvirusį veidą. Iš jos dariniai sudėstyto kūno trykšte tryško laukų dukters sveikata ir vitalinė jėga. Jos kūno akinas baltumas spangino išlepusią didžiūną akį, tarsi prieš juos netikėtai būtų išnirusi iš jūros putų pati meilės ir grožio dievė Afroditė. Jie negalėjo atsistebėti, kaip tokia gražuolė, kuri turėtų aipintis šilkuose ir pūkuose, galėjo gimti surūkusios lūšnos skuduruose. Vyrai ją varstė gašliais žvilgsniais, o moterys tyrinėjo ją šaltai, pavydžiai ir smulkmeniškai. Grafas, nekantriai trenkdamas batu į grindis, suriko:

– Snuk! Tegul ta merga parodo savo snukį!

Vyskupo tarnai vėl pripuolė prie merginos, praskleidė jos plaukus ir, grubiai pagriebę už smakro, atmetė galvą. Gražus, taisyklingų lietuviškų bruožų veidas buvo be galo išblyškęs ir lyg suakmenėjęs nuo neišpasakyto sielvarto, gėdos ir baimės. Savo didelių akių ji atmerkė nedrįso.

– Sutinku! – vėl riktelėjo grafas, lyžtelėda-

LIETUVIŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Kalbėjo dr. Ant. Rukas iš Augsburgs. Moderatorius pristatė prelegentą auditorijai kaip savanorį-kūrėją, 1936 įsigijusį filosofijos doktoratą Vlenoje, profesoriavusį Vytauto Didžiojo universitete Kaune ir Pabaltijo universitete Vokietijoje, mokytojavusį bei direktoriavusį Vasario 16 gimnazijoje, romėnų klasikų lietuvių kalbą vertėją. Jo paskaitos tema – Kai kurios šių dienų Lietuvos švietimo problemos.

Ieškodamas atsakymo į klausimą, ar lietuvių tauta silpsta, ar stiprėja, prelegentas gvildeno Lietuvos gyventojų išsimokslinimo ir rusifikacinės indoktrinacijos problemą. Anot jo, tiek pagal 1959, tiek ir pagal 1970 Sovietų Sąjungos statistiką Lietuvos gyventojų su aukštojo ir vidurinio mokslo procentas žemiausias iš visų 15 Sovietų Sąjungos respublikų. Dėl ypatingos geofizinės padėties nuo 1939 Lietuva išgyveno du karus, tris okupacijas, masinius trėmimus, genocidą, partizanines kovas, gyventojų pasitraukimą svetur, tuo netekdama labiau išsilavinusios gyventojų dalies. Išgyvenusios irgi panašius antrojo pasaulinio karo ir pokario įvykius, Latvija ir Estija gyventojų išsilavinimo atžvilgiu vis dėl to yra pirmaujančiose vietose.

Lietuva išsimokslinime atsilikusi nuo Latvijos ir Estijos dėl skirtingo paveldėjimo iš carinės Rusijos valdymo laikų, dėl Lietuvos žydų genocido ir dėl gyventojų sudėties pasikeitimo ryšium su teritoriniais 1939–1945 pasikeitimais. Aukštesnysis Latvijos ir Estijos gyventojų sluoksnis buvo vokiečiai – Lietuvos – žemos kultūros rusai ir sulenkėję bajorai. Lietuvoje baudžiava buvo panaikinta keletu dešimtmečių vėliau, negu šiau-

rės kaimynuose. Tik Lietuvoje nuo 1822–1904 buvo uždrausta sava spauda. Lietuvoje ir miestai bei pramonė teaugo daug lėčiau ir Lietuvos miestuose lietuvių gyventojų procentas buvo ketetą kartų, o sostinės net keilasdešimt kartų mažesnis, negu Latvijos gyventojų latvių ir Estijos – estų. 1923 Lietuvoje beraščiai tesudarė dar arti trečdalią visų gyventojų, kai Estijoje 1918 jau beveik nebebuvo analfabetų.

Dėl žydų genocido Lietuva neteko 25% inteligentijos, Latvija žymiai mažiau, Estijoje žydų gyventojų nuošimtis nepasikeitė. 1945 Estija ir Latvija neteko prie Rusijos priskirtos teritorijos su žemo išsilavinimo gyventojais. Lietuva gavo pusę milijono žemo gyventojais. Lietuva gavo pusę milijono žemo išsimokslinimo vilniečių. Artl 7% Lietuvos gyventojų repatrijavus į Lenkiją, likusiųjų Lietuvoje lenkų išsimokslinimo lygis buvo 4 kartus žemesnis už bendrą Lietuvos gyventojų išsimokslinimo vidurkį. Bet, apie 150.000 kiek aukštesnio išsilavinimo gyventojų buvo evakuota iš Klaipėdos krašto. Lietuva yra netekusi apie vieną milijoną daugiausia labiau išsilavinusių gyventojų ir yra gavusi apie pusę milijono žemo išsimokslinimo gyventojų.

Dabar studentų procentu pagal gyventojų skaičių Lietuva užima 6-tą vietą tarp sovietinių respublikų, o specialiųjų mokyklų mokinių skaičium – pirmą vietą. Gyventojų išsimokslinimo atsilikimas ilgai galės būti išlygintas.

Dr. A. Rukša suminėjo daugybę šių dienų Lietuvos lietuviškumo nenaudai kalbančių rusinimo reiškinių, kylančių iš vieno šaltinio – iš Lietuvos priklausymo Maskvai. Kiek Lietuva buvo ir yra lietuviška ir koks jos lietuviybės pajėgumas, apsprendžia 4 krite-

rijai: 1) lietuvių tautybės % Lietuvoje, 2) tautinis lietuvių susipratimas ir atsparumas, 3) lietuvių išsimokslinimas ir 4) tautinės kultūros lygis. Šių dienų Lietuvos teritorijoje lietuvių tautybės gyventojų prieš karą buvo 67,9%, o 1970 – 80,1%. Nepalaujamai Maskvos indoktrinacijai iki šiol nepasisekė įtikinti lietuvių, kad rusas iš tikrųjų esąs "vyresnysis brolis", kad "šali" reikia labiau mylėti už Lietuvą, kad rusų kalbai reikia teikti pirmumą prieš kitas kalbas. Ir statistikos patvirtina, kad Lietuvoje gyvenančių lietuvių tautinis atsparumas stiprėja, kai kitose sovietinėse respublikose gyvenančių lietuvių lietuviškumas silpsta. Lietuvių studentų bei vidurinių mokyklų mokinių šiandien Lietuvos ribose aukštėnis už tą, kuris buvo prieš karą nepriklausomos Lietuvos teritorijoje. Ir lietuvių mokslo darbuotojų dabar nemažesnis, negu prieškarinis. Lietuvių tauta dabar pajėgesnė ir savo sukurtais kultūros turtais. Išvada: nepaisant lietuviybės slopinimo, lietuvių tautos atsparumas sustiprėjo. Laikas tuo tarpu tebeveikia daugiau lietuvių tautos naudai, negu nenaudai. Antroje XIX a. pusėje prasidėjęs mūsų tautos atgimimas, stiprėjimas ir konsolidavimasis tebevyksta ir dabar.

MOKSLININKO ĮSPUDŽIAI IŠ LIETUVOS

Prof. dr. R. Vaišnys iš JAV-bių yra gimęs 1937 Kaune (tokio pat amžiaus, kaip ir prof. Mickūnas), gimnaziją lankyti pradėjo Stutgartėje, ją baigė ir kitus mokslus ėjo JAV-bėse. Fizikas, chemikas, matematikas. Vadovauja dviem fakultetams Yale universitete. Aktyvus "Santaros" veikėjas. Š. m. balandžio-birželio mėn. mokslo tikslais lankėsi Vilniuje su žmona dr. Elona ir dviem vaikais. Gyveno studentų namuose. Jo pranešimo tema – Lietuvos mokslo lygis.

Bus daugiau.

mas išdžiūvusias lūpas. — Pora veislinių kurtų už tą veislinę lietuvišką mergą! — Ir jis sumušė rankomis su vyskupu.

Tuo tarpu įvyko kažkas negirdėta ir neregėta. Strazdelis pašoko nuo kėdės, timpltelėjo iš visų jėgų staltiesę už kampo ir papurtęs užmetė merginai ant pečių. Ant grindų dzingtelėjo brangių indų šukės, apvirto žvakidės, pasipylė vynas. Kilo sąmyšis ir pasipiktinimo audra. Moterys klykė, drabstydamos nuo kelių sukritusius valgius ir padažus, ir gaudė orą, uostydamos iš kristalinių flakonėlių kvėpalus, kad neapalptų. Vyrai maurojo, grūmodami Strazdeliui, kuris lyg niekur nieko ramino konvulsingai kūkčiojančią merginą ir glostė jam ant krūtinės nusvirusią jos galvą.

— Lauk tą chamą! Jam vieta kiaulidėje! Išmeskit jį ir išpiudykit šunimis! — maurojo grafas. — Lauk lietuvišką pagonį!

— Silencium! — trenkė kumščiu į stalą ekscelecija. — 40 dienų pasninkausi, esi duoną su druska ir gersi tik vandenį! Parašysiu Romai, kad tave ekskomunikuotų! Aš, tavo vyskupas, tau sakau!

Tarnai Strazdelį apspito ir išstūmė į paremtą kolonomis prierūmį. Tarnų užvaizdas spiegiandčiai švilptelėjo. Bežiūrint iš tamsos išniro skalindama šunų ruja, ir tarnai stūmė „mužikų kunigą“, kaip jie jį vadino, tiesiai jiems į nasrus. Jie manė, kad jie jį sudraskys į gabalėlius, o ir jam pačiam dingtelėjo galvon, kad bus išmušusi paskutinė valanda, ir savo mintyse jis paskubomis ėmė suvedinėti sąskaitas su Dievu, maldaudamas nuodėmių atleidimo, tačiau čia vėl įvyko kažkas netikėto: užuot draskę bejėgi parblokštą žmogų, šunys ėmė jį laižyti. Tarnai sustiro vietoje šnabždėdami:

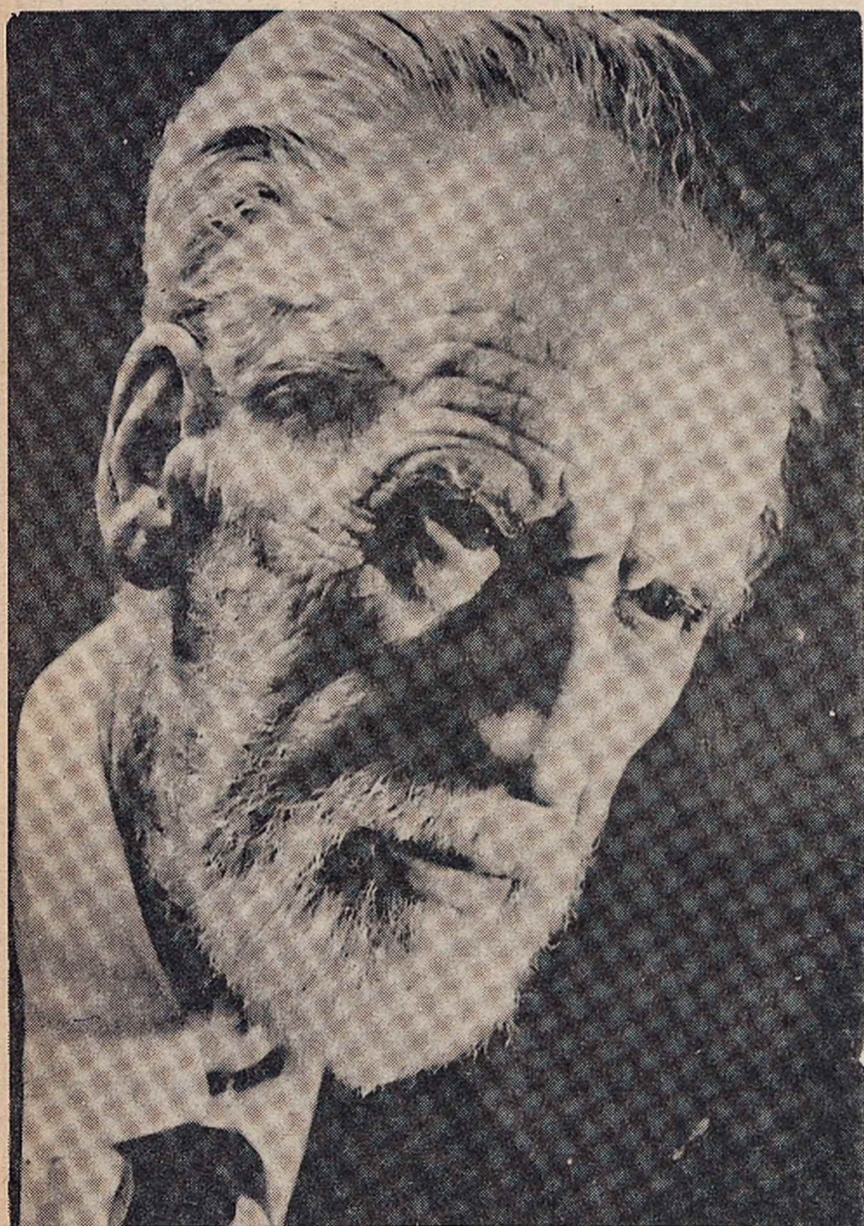
— Stebuklas! Stebuklas!

Strazdelis vargais negalais pakilo nuo žemės, paglostė šunis, ir jie jį išlydėjo pro vartus, laižydami jam rankas ir sutaną.

Buvo arti vidunakčio. Tą ankstyvo rudens naktį krapnojo smulkus lietus ir slankiojo pažemiais ūkanos. Kažkur, toli už akiračio, žaibavo, bet perkūno dundėjimo nesigirdėjo. Strazdelis dumblojo siauru keleliu, šlepsėdamas sunkiais, kiaurais, purvo permirkusiais batais. Jo senos, apspurusios ir išpurvintos sutanos padalkos vilkosi per talakną ir plaukte plaukė per liūgus. Jis maknojo, pasiramščiuodamas ilgu mietu. Pražilę, sudrėkę plaukai sunkiais kuokštais krito jam už ausų ir, rodėsi, savo svoriu lenkė ant krūtinės jo giliomis raukšlėmis išvagotą veidą.

— Kaipgi, tarnai stalą sutvarkys, išvalys grindis, ir jie lyg niekur nieko puotaus toliau, — mąstė jis. — O paskum prisigėrė ir prisirię eis gulti į minkštus, iškvėptus patalus. Grafas, aišku, lieps atvesti į savo miegamąjį tą vargšę merginą... Vyskupas padarė gerą geštetą, labai gerą, — Strazdelis šyptelėjo. — Pakišęs grafui tą varguolę, jis laimėjo ne tik kurtus, bet ir grafienės palankumą. Ryt rytą labai nusižeminusi dvaro koplyčioje ji eis išpažinties pas tą patį vyskupą, jis jai atleis nuodėmes už praleistą su juo naktį ir bausmei lieps triskart sukalbėti sveikamariją. O ta mergina... Kai ji nusibos grafui, jis ištekins ją už kokio šunakario ir, kad daugiau ji nebesipainiotų jam po kojom, nugriozdins į koki purviną užkampį. Vyras jos nekės, ims gerti ir mušti. Vargšė kentės, kolei įmanys, o kai nebeįtvers niekinama ir mušama, gal pabėgs į girią ir taps ragana, gal išeis iš proto, o gal pasidarys sau galą...

Bus daugiau.

MYKOLAS BIRŽIŠKA

Jau dešimt metų praėjo nuo to laiko, kai Los Angeles mieste, Kalifornijoje, mirė Mykolas Biržiška. Mūsų dėmesį nuolat patraukia aktualūs įvykiai ir spaudoje šio didžiai nusipelnusio veikėjo vardas retai sutinkamas.

Mykolas Biržiška yra ir pasiliks vienas pačių svarbiausių veikėjų, kurie rengė dirvą Lietuvos nepriklausomam gyvenimui ir susikūrus valstybei atliko ypatingos reikšmės darbus.

Vilniuje, prieš pirmąjį pasaulinį karą, kada mezgėsi visuomeninio ir politinio vei-

kimo pradiniai darbai, greta Vileišių, M. Sleževičiaus, S. Kairio ir daugelio kitų, pirmoje eilėje matome Mykolą Biržišką.

Visus jo kūrybinius darbus greitomis nesusiminėsi. Bet negalima užmiršti Mykolo Biržiškos nuopelnus jam dalyvaujant Vilniaus gražinimo lietuvių tautai akcijoje. Pats būdamas žemaitis, nuo Viekšnių, jis pamilo Vilnių, geriausia suprato dėl Vilniaus kovos reikšmę ne tik anais laikais, bet ir ateičiai. Ir tvirtai galima pasakyti, kad neturim kito veikėjo, kurio nuopelnai priartėtų prie Mykolo Biržiškos, nuopelnų senosios Lietuvos sostinės gynybos srityje.

Mykolas Biržiška mokslininkas, visuomenininkas ir politikas visą savo amžių dirbo savo tautai. Vilniui vaduoti sąjunga sudaro svarbią dalį lietuvių tautos egzistencijos užtikrinimui.

Bet šiandien reikia priminti ir tai, kad Mykolas Biržiška buvo vienas labiausia aktyviausių ryšininkų su lietuviais gyvenančiais toli nuo savo gimtojo krašto. Jis važinėjo į Amerikos kontinentą stiprinamas savo tėvynainių tautinį patvarumą, jis irgi buvo vienas aktyviųjų darbuotojų, kurie pasirūpino Kaune sušaukti Pirmąjį Pasaulio Lietuvių

kongresą 1935 metais.

Mykolas Biržiška savo ilgame ir vaisingame gyvenime nei į vieną srovę galutinai neįsijungė. Jis buvo artimas daugumai demokratinių, patriotinių organizacijų ir giliai vertino tautinės vienybės pradą. O tai ypatingai šiandien mums visiems artima ir suprantama.

DULR C. Valdyba, nutarusi šaukti pirmą pasaulio lietuvių kongresą. Iš kairės: priekyje - J. Vanagas - Simonaitis, R. Skipitis, A. Merkys, M. Biržiška. Aukščiau: K. Kasakaitis, J. Kalnėnas, V. Daudzvardis, ir K. Slezevičius.

Roberto Antinio skulptura - SKAUSMAS

IS ANTANO VIENUOLIO PASKUTINIŲ DIENŲ

B. Buivydaite atsiminimai

Temo. Eįau pas Vienuolį pasiklausyti radijo. Šaltis gnaibė nosį, ir sniegas girgždėjo po kojomis.

Užlipusi į antrą aukštą, koridoriuje pamačiau rudą meškiuką apdengtą mažą mergytę.

Virtuvės durys buvo atviros. Vienuolio žmona lupo olandiško sūrio raudoną žievę ir šnekėjosi su man nepažįstama, jauna moterimi.

— Prašom, prašom, mes čia turime svečių, — ištiesė man ranką Vienuolio žmona. — Čia mano Laimutės vyro brolio žmona, — supažindino, — o ten jos dukrytė Ritutė. Tik šiandien atvažiuo.

Aš persimečiau su viešnia keliais žodžiais ir, nusi-vilkusi apsiaustą, pasibeldžiau į rašytojo kabinetą.

Vienuolis, kaip visuomet šaltesniu metu, užsidėjęs ant galvos aksominę mėlyną išsiuvinėtą kepuraitę — šlikę, pečius apsigaubęs nedidele balta vilnone trikampiū sulenkta skara, dideliais žingsniais matavo kambarį.

Man įėjus, padavė ranką ir paprašė sėstis.

Iš karto pamačiau, kad jis be nuotaikos. Sėdėdau tylėdama.

Jis dar porą kartų perėjo ir atsisėdo greta, ant sofos. — Kur tos moteriškos protas, — pradėjo. — Atvežė mums ligotą vaiką ir nori, kad mamutė ilgesnį laiką palaikytų, augintų... Aš jokiū būdu nesutiksiu. Mamutės sveikata silpna, ir ne tas amžius, kad su vaikais čiučiotų. Ir dieną ramybės neturės, ir naktį reikės atskelti... Ką čia besusakysi. Šiandien pat reikia pasakyti, kad negalime priimti.

Trumpa pauzė.

— Vargšė moteris, — susimąstė, — serga, turi važiuoti į sanatoriją. Mergytė iki šiol buvo kaime pas gimines. Bet kas bus, jeigu mamutė susirgs... Be to, aš jau senas (pirmą kartą iš jo lūpų išgirdau žodį „senas“). Ir man reikalinga priežiūra. Aš nesutiksiu, — ir vėl ėmė žingsniuoti po kambarį.

— O ką mamutė?

— Mamutė? — sustojo prieš mane. — Ji viso svieto visus vargšus vaikus priimtų, viso svieto vargus ant savo pečių užsikrautų. Ji savo sveikatos nežiūri, kad tik kitiems gera padarytų. Bet vis tiek šiandien tai reikia pasakyti, kad negalime priimti. Jeigu dar vaikas būtų sveikas, bet dabar.

Įėjo jo žmona.

— Viešnia migdo mergytę, — pasakė, atsisėdama greta manęs.

Vienuolis priėjo prie rašomojo stalo, paėmė pluoštą rankraščių ir, susukęs į ritinį, padavė man:

— Jūs čia pasižiūrėkite nosinių, ilgujų. Neskubu. Kai turėsite laiko, — ir nuėjo į miegamąjį.

Jis rašydavo gerame liniuotame popieriuje. Rankraštis būdavo sunkiai įskaitomas, daug pataisymų ir įterpimų. Kartais nuolat reikėdavo vartyti lapą, nes vis parašyta: „versti, versti“. Ir beveik visa antra lapo pusė būdavo prirašyta.

— Nebežinau, nė kas daryti, — atsiduso Vienuolio žmona. — Jums, tur būt, tėtušis pasakojo, koks reikais.

...Po kelių dienų atėjus pas rašytoją su pataisytu rankraščiu, radau mergytę, bėginėjančią jo kambarielyje. Jis sėdėjo supamojoje kėdėje, ir aiškiai buvo matyti, kad patinka tų smulkių žingsnelių trepsenimas: su meile sekiojo akimis mergytę, retkarčiais įspėdamas: „Nepargriūk“...

Vienuolio žmona, išleisdama mane, papasakojo, jog tiesiog „stebuklas“ įvykęs: ji ruošusi arbatą virtuvėje, susirūpinusi galvodama, kaip reikės pasakyti, kad nepriima vaiko, kai įėjęs Vienuolis ir pasakė: „Jei tu, mamute, sutinki, jei tau nebus per sunku, tegu palieka vaiką“.

Vėliau ne kartą mačiau, kaip Ritutė sėdėjo ant jo kelių, repekojosi ant pečių, o jis tik šypsojosi.

AUKSO KARŠLIGĖ

Kada Anglijos vyriausybė pajuto, jog Vancouverio sritis yra daug vertesnė, negu buvo anksčiau manyta, 1850 metais pasikyrė gubernatorių ir suteikė karališkosios kolonijos teises. Bet salos gilumoje liko viešpatauti prekybinė kompanija. Hudsons Bay kompanija tačiau nepajėgė susitvarkyti su vis didėjančiomis aukso ieškotojų miniomis. Tada buvo sukurtas administracinis aparatas. Aukso ieškotojų minios greitai įsitikino, kad Frazer upės vagoje auksas baigiasi. Tada jie puolė į šios srities gilumą, slinkdami pavojingais kanjonais. Aukso karštligė vedė iš proto lengvų pelnų mėgėjus. Pagaliau 1860 metais buvo surasta stambesnė aukso gysla Cariboo srityje. Tada aukso ieškotojai nauja energija ir didelėmis viltimis ėmėsi savo esmėje labai vargingo aukso kasimo darbo. Nusiteikę visus sunkumus nugalėti aukso kasėjai pagaliau pasiekė Yale vietovę. Toliau į gilumą prasiveržti pavyko tik nedeliame aukso kasėjų skaičiui. Daugelis anų "prospektorių" žuvo, o visi be išimties kentėjo nuo šalčio, vargo ir bado. Aukso ieškotojų pastangomis buvo įkurtas miestas Barkerville. Ten jau viešpatavo neregėta prabanga. Atsirado karčiamos, įsis-

Svajonės apie auksą nedavė žmonėms ramybės. 1896 metais iš naujo įsiliepsnojo auksinė karštligė Yukono upės srityje. Vardai Eldorado, Klondykas ir Yukonas ir šiandien neužmiršti. Nors aukso karštligo Klondykoje už-

Kanados

Vilnuij paskelbtame ne-
krologe neužsiminta apie
tai, kad B. Žygeliš 1941 m.
buvo išvežtas į Rusijos gl-
lumą. Šalia B. Žygelio
nuopelnų dar minėtina: jis
buvo prisidėjęs prie Lie-
tuvos universiteto įsteigi-
mo, 1922 m. buvo lankęs
kolonijas JAV-oje ir, kas
ypatingai pabrėžtina - bu-
vo Kaune leistas Lietuviš-
kosios Enciklopedijos or-
ganizatorius. (E)

ŽYDINTI KANADOS PIEVA

Mokslininkai pasiūlė naują būdą paveikti šalčiu ligos apimtus gyvuosius audinius. Pritaikius naująją metodiką chirurgijoje, dabar galima pagydyti kai kuriuos epilepsijos, Parkinsono ligos atvejus, supaprastinti kataraktos operacijas ir mažų auglių, tonsilių pašalinimą.

Šalčio taikymas medicinoje nėra naujas dalykas. Jau šiloje senovėje egiptiečių žyniai šaldydavo uždegimo apimtus audinius artas skausmingas kūno dalis, kuriose norėdavo sumažinti skausmo pojūtį.

Tačiau gyvų audinių šaldymas turi savo ribą. Temperatūrai nukritus gerokai žemiau 0°C, audiniuose atsiranda negrįžtamų procesų, kitaip sakant, šie audiniai žūva. Šia šalčio savybe pirmiausia ir susidomėjo neurochirurgai.

Ieškodamas naujų, per-

spektyvesnių galimybių sunaikinti kenksmingas galvos smegenų ląsteles, nepažeidžiant sveikųjų, neurochirurgas prof. Edwardas Kandelis paprašė žemų temperatūrų specialistą paruošti portatyvinį šaldymo aparatą, kuri būtų galima naudoti labai tiksliose galvos smegenų operacijose. Sukurti tokį aparatą buvo itin sudėtinga tiek moksliniu, tiek ir techniniu atžvilgiu.

Kaip žinoma, gyvas šilakraujų organizmas palaiko pastovią temperatūrą. Norint atšaldyti tam tikras kūno audinių vidines struktūras, reikia sukontaktuoti šį audinį (ir tik šį audinį) su šaldančiuoju instrumentu. Gauti žemą temperatūrą nesunku: gaunamas skystas azotas duoda -196°C temperatūrą. Tačiau kaip šį procesą "uždaryti" į mikroskopinį chirurginį instrumentą, kaip izoliuoti šalčio poveikį nuo adatos korpuso

ir leisti šalčiui atsirasti tiksliai pačiame adatos smaiglyje?

Išbandžius įvairius būdus, pagaliau apsisistota ties dvigubu vamzdeliu, kurio vidinis kanalas praleidžia skystą deguonį, o išorinė vamzdelio sienelė atskirta nuo vidinės nepaprastai aukštu vakuumu. Šios mokslinės idėjos techniškas sprendimas buvo tikras juvelyrinis šedevras: mat, adatos išorinės sienelės skersmuo neviršijo dviejų milimetrų.

Kaip veikia sukurtas instrumentas? Adata išmelgiama į galvos smegenų audinius per vieną milimetrą nuo tos vietos, kur yra ligos židiny. Adatos smaigalyje pagal chirurgo komandą atsiranda temperatūra, siekiant apie -100°C. Per keletą minučių ties adatos smaigaliu atsiranda mažytis ledo rutulėlis, kuris bematant sunaikina jo ribose esančias ląsteles. Tai audinių mirimo- nekrozęs židiny. Po 5 min. organizmo temperatūra išstipdo susidariusį leduką. Operacija baigta. Šitokia žema temperatūra nesveikus audinius visai sunaikina. Eksperimentais išaiškinta, kad aplinkiniai audiniai nepažeidžiami. Dar vienas labai svarbus šio metodo taikymo privalumas yra tas, kad tokios operacijos metu nebūna pavojingo nukraujavimo.

Naujasis chirurginis būdas, be abejo, padės pašalinti smegenų auglius net tada, kai jie būna giliose smegenų audiniuose. Vadovaujant E. Kandeliiui, kau atlikta daugiau kaip 600 kriochirurginių operacijų. Naujasis chirurginis metodas geresnis už ankstesnius metodus ne tik savo rezultatais, bet ir tuo, kad pati operacija trumpesnė.

Šiuo metu mokslininkai intensyviai tobulina įvairių tipų kriogeninius chirurginius instrumentus. Derinant juos su elektrodais, neurochirurginių operacijų metu galima gauti elektroencefalogramas. Tatai dar labiau pagilins biologijos mokslo žinias apie smegenis.

PHARMACIE
Gagnon

ROBERT GENDRON LPH. PROP.

7626 CENTRALE LASALLE

366-9742

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

LIETUVIAI FILATELISTAI MINĖS SVARBIAS SUKAKTIS.

Chicagoje jau daug metų puikiai veikia Lietuvių Filatelistų Draugija "Lietuva". Draugija leidžia ir periodinį, turiningą biuletinį, kurio ligšiol jau išleista 152 numeriai. Draugija beveik kas antri metai surengia ir didžiules turtingas filatelines parodas. Parodos turi pasigėrėtinų atsiliepimų amerikiečių filatelinėje spaudoje.

Šiais metais rugsėjo 30 ir spalio 1 d. Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejuje, 4012, So. Archer Ave., Chicago, Ill, 60632 ruošia turtingą Neprikl. Lietuvos išleistų pašto ženklų, monetų, banknotų ir kt. kraštų pašto ženklų parodą. Šia paroda norima atžymėti 50 metų sukaktį kaip JAV pripažino Lietuvą de jure ir 50 metų kaip Lietuvoje buvo įvesta Lito valiuta. Draugijos pirmininku dabar yra Juozas Žygas. Vicepirmininkais St. Ivanaskas, Ižd. Vikt. Lesnias ir sekr. Vincas Urbonas. Draugijos veikloje nepaprastai yra daug pasidarbavę Jonas Green-Grinius, Ignas Sakalas, Benedict Jurėnas, Liudas Kairys, Eug. Petrauskas, Ant. Beleška, K. Meškonis ir visa eilė kitų nuoširdžių narių. Negalima nepaminėti ir Stanley Balzeką Jr. bei Stanley Sr., kurie parodoms užleidžia savo nepaprastai didžiulę salę už ją neimdami iš draugijos jokio mokesčio. Jiems priklauso nuoširdus lietuviškas ačiū. Draugija įvairiomis progomis yra išleidusi keliolika suvenyrinių laiškams vokų. Šiai parodai yra išleistas irgi specialus vokas. Visus tuos leidinius bus galima įsigyti parodos metu. Numatoma, kad parodoje JAV paštas įrengs

Dantų gydytoja DR. A. O. JAUGELIENĖ

1410 Guy St., 1 a. 11 - 12 k.

Tel: 932-6662; namų 737-9681

specialią pašto stotį, kuri pagamintu specialiu antspaudu pažymės visus iš parodos išsiunčiamus laiškus. Chicagoje lietuvių visuomenė kviečiama atsilankyti parodoje. Įėjimas laisvas-nemokamas.

● ANTROJO pasaulinio karo metu vokiečių radio stotys kiekvieną vakarą duodavo rekorduota dainelę "Lili Marlen", kurios klausydavos ne tik vokiečiai, bet kurią nepaprastai pamėgo anglai ir amerikiečiai kareiviai. Nors prieš daina bet buvo artima širdžiai anglams bei amerikiečiams, nes ji sukelia nostalgiją ir sužadindavo namų pasiliginimą. Paprastai jausmai, liauniai skambanti melodija visus patraukė. Šią dainelę atlikdavo vokiečių dainininkė Lalė Anderson. Kaip tik nesenai ši dainininkė, sulaukus tik 59 metų merė. Ji turėjusi širdies ataką.

LIETUVIAI SPORTININKAI - XX - OLIMPIADOJE

Okup. Lietuvos sportininkai sporto olimpiadose dalyvauja jau 20 metų. Nebuvo olimpiados, kad lietuviai sportininkai iš olimpiadu būtų grįžę be iškovotų medalių, dėja, ne Lietuvos, bet Sovietų Rusijos naudai. Taip pat ir pasaulio spauda lietuvių sportininkus žymėdavo ne lietuviais, bet - sovietų sportininkais. Buvo pasiūlymų, šių metų XX Olimpiadoje kovojančius lietuvių pasaulio spaudai pristatyti lietuviais.

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.
Tel. 871-1430

ADVOKATAS

R.J. Išganaitis, BA, BCL

BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & ISGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-3364

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'ASSOMPTION BLVD.
MONTREAL
TEL. 255-3536

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

po chicagos dangum

DARBO DIENOS ŠVENTĖ.

JAV kiekvienais metais pirmąjį rugsėjo pirmadienį yra švenčiama Darbo Diena, kurioje yra pagerbiamas ir vertinamas darbo žmogus, kuriantis savo rankomis ir protu viso krašto gyventojams gerybės ir šviesesnę gyvenimą. Ta diena oficialus vasaros atostogų sezono baigimas. Mokiniai sugrįžta į mokyklas, prekybininkai biznierių ruošia planus.

CHICAGOS LIETUVIAI IR LAPKRIČIO RINKIMAI.

Chicagą mes kartais vadiname laisvojo pasaulio lietuvių "sostine", nes čia yra susibūrę daugiausia lietuvių ir yra jų įkurta daug organizacijų, biznio įstaigų, bažnyčių ir surengiamos didžiulės spalvingos dainų bei tautinių šokių šventės. Atrodytų, kad lietuviai ir Chicago mieste turėtų nemažai svarbių valdžioje postų, tačiau taip nebėra. Tiesa p. Valdas Adamkus yra paskirtas į aukštą kovą su aplinkos teršimu direktoriaus pavaduotojo postą, Adv. Frank Savickas jau kelintas kartas yra išrinkamas į Illinois valstijos seimelį, kuriame pasigėrėtina atstovauja ji išrinkusių reikalus. Neabejotina, kad jis ir sekančiuose lapkričio rinkimuose vėl bus perrinktas. Lietuviai Chicagoje privalėtų turėti daugiau svarbesnių valdžioje vietų.

DARBU BEGALĖS- BEDARBIŲ EILĖS.

Sakoma, kad JAV dabar yra 5,6% bedarbių ir tas skaičius rudenį, žiemai artėjant vis dar kyla. Gal nekuriose krašto vietose šia problemą ir sunku išspręsti, tačiau Chicagoje ją būtų galima žymiai sušvelninti. Daug darbo jėgos reikėtų gatvėse susidariusias "vilkdubas" išlyginti, užsikimšusias gatvėse vandens nutekėjimo vamzdžius išvalyti, šaligatvius cementu išpilti,

šiukšles mieste geriau apvalyti, virš gatvių esančius tiltus perdažyti, netinkamus gyvenimus namus versti ir jų vietose naujus statyti. Atpultų ir mažų pajamų gyventojams vietų namams statyti.

Žmonės Amerikoje turi turėti tinkamą gyvenimą ir vietoje betiksliai jiems mokantį valias stambias šalpas įjungti į darbo procesą, kuris būtų naudingas ir visuomenei ir jiems patiems.

SUDIEV SKRAJŪNĖS ŽUVĖDROS.

Visais laikais Michigan ežere prie Chicagos esančio Calumet uosto krantinės puošė daugybė baltų žuvėdrų. Jos vikriai narstė ore ar plūduriavo vandenyje. Praeitais keliais metais jų nesimatė, nes visos nukeliavo pas vandenų dievą Neptūną, užsinoūdijusios nuo įvairių suteršto Michigan ežero žuvies.

Praeitame pavasary iš kažkur atsiradę jų pulkeliai skraidė virš Calumet uosto vandenų. Žmonės apsidžiaugė, kad vėl žuvėdros gyvena pietiniame Michigan ežere. Tačiau speliojimai neišsipildė; vos tik žuvėdros pasivaišino vietas žuvimi ir vėl visos be pėdsako dingo Michigan ežero vandenyje. Mes chicagiečiai gerame kasdienį Michigan ežero vandenį ir kartais pasivaišiname tame ežere sugauta žuvimi, bet mus kol kas dar neištinka žuvėdrų likimas. Chicagos ir Gary, Ind. pramonės fabrikai yra pristabdę Michigan ežero teršimą, tačiau kaip tvirtina vandens tyrinėtojai, tai vanduo pietiniame Michigan ežero vis dar daugiau užsiteršia kenksmingais chemikalais. Žmonių skaičiui sparčiai didėjant ir pramonei plėčiantis vargu ar kada nors pavyks mūsų Didžiųjų Ežerų vandenį apvalyti.

NUTILSTA SENOS LIETUVIŲ KOLONIJOS CHICAGOJE.

Seniau buvusios garsios ir veiklios lietuvių kolo-

nijos Chicagos northside, southside, Pullman, Roseland, Bridgeport, Town of Lake ir 18-tos gatvės apylinkėje yra labai apilusios arba tik su nežymiomis veiklos žymėmis. Lietuviai gyventojai iš tų vietovių yra išsikėlę. Dabar yra gyviausia Marquette Parke, Brighton Parke ir dalinai Gage Parke lietuvių veikla.

Už Chicagos ribų stipriau lietuviai reiškiasi Lemonte ir Willow Springs vietovėse. Gyventojų sudėčiai leidžiantis nutyla ir lietuvių maldos namai bažnyčios, kurias mūsų ankstyvieji ateiviai yra sudėję milijonus dolerių.

J.J. - tis.

SENATORIUS VEIKLUS Illinois sen. Pr. Savickas savo veikloje yra labai pasireiškęs ir atsiekęs laimėjimų. Jam, ypač lietuviai ir Marquette Parko gyventojai dėkingi už viešus žmonių apklausinėjimus dėl pigių namų statybų. Neseniai jis laimėjo seime įstatymą, kad luošiams vaikams būtų paskirta 200,000 tukst. dolerių jų pagelbinėms mokslo priemonėms taip pat jis rūpinasi gauti valstybinę paramą ir katalikiškoms mokykloms, kurios vieną po kitos užsidaro ir nebegaali išsilaikyti. Teks sen. Pr. Savicką perinkti ateinančiuose rinkimuose, nes jis nesėdi rankas sudėjęs, ir 4 metų bėgyje padarė daug gero vietos gerovei, tuo pačiu ir mums. Dariaus ir Girėno iškilmėse jis skatino visus lietuvius dirbti vieningai ir siekti laimėjimų visose srityse.

• PROF. IGNAS KONČIUS neseniai paminėjo savo 82-ąjį gimtadienį. Pastaraisiais metais jo sveikata pablogėjo, tad šis pasižymėjęs Lietuvos kraštotyrininkas priverstas gyventi prieglaudoje, kur gauna gerą priežiūrą.

• LIETUVIŲ gramatikos antrasis tomas išleistas Vilniuje. Pirmasis tomas pasirodė dar 1965 metais. Šis tomas parengtas grupės mokslininkų, vadovaujant prof. K. Ulvydui.

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.
 PORTRĖTAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
 SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
 ĮVAIRIOS PROGOS

TEL. 525-8971.
 T. Laurinaitis

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237

(vairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.)

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.
 601 St. Jean Road.
 Tel. 695-3883

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kita
- Montrealiečiams lengvai pasiekama greitkeliu Nr. 40 arba Nr. 20.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street LaSalle, Que.

TEL: 366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower ir taip pat motorinės valtys. Sav. G. Desrochers

Jetté & Frères

Hydro - Quebec atstovas,

Tik 40¢ apmokate mėnesinę elektros sąskaitą.

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrengimai. Taip pat garinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Veltui įkainavimas.

Jetté & Frère Ltée
 Plumbing & Heating kontraktorius.
 140-2e AVENUE - 366-0330

1.75 par mois per month

40

2.25 par mois per month

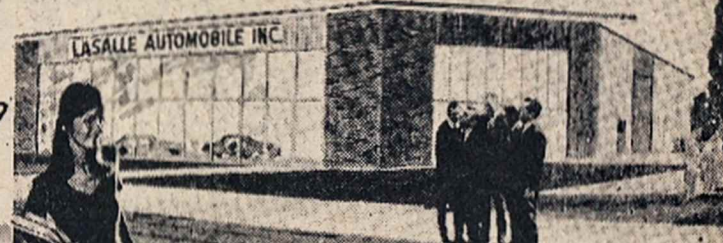
60

kuris išnuomoja ir įrengia karšto vandens šildymą.

LaSalle

AUTOMOBILE INC.

366-7818

PARDAVIMAS

Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
 Coronet - Challenger - Swinger - Demon
 Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechani suotomis priemonėmis įvairius ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.

LAURENT DAIGNEAULT
 Président

Tel. 365-3364

UŽPUOLĖ ŽYDŲ SPORTININKUS

Grupė arabų teroristų įslinko į olimpinį kaimelį prie Muncheno, tuojau nužudė du žydų sportininkus ir keletą kitų paėmė įkaitais.

Po to teroristai paskelbė savo reikalavimus: -paleisti Izraelyje esančius 200 arabų teroristų. Jie taip pat pareikalavo, kad jiems vokiečių vyriausybė duotų tris lėktuvus, kuriais jie su įkaitais ketino skristi į arabų valstybes. Jeigu jų reikalavimai nebūtų patenkinti, tai jie grąsino įkaitus nužudyti. Jie kelis kartus nurodė laiką, kada jų reikalavimai turi būti patenkinti. Egipto diplomatas bandė teroristus atkalbėti nuo kruvinių ekscesų, bet jam tai nepavyko.

Tuojau buvo sušaukti Vak. Vokietijos, o taip pat ir Izraelio vyriausybių ekstra posėdžiai. Vokiečiai teroristams pasiūlė dideles sumas pinigų, jeigu jie įkaitus paleistų. Į Muncheną tuojau atvyko kancleris Brandtas ir asmeniškai vadovavo administracijos veiksmams. Izraelio vyriausybė kreipėsi į Vak. Vokietijos vyriausybę, siūlydama sulaukyti olimpinį varžybų tolimesnę programą. Olimpiada buvo tuo tarpu sulaukyta.

Arabų telegramų agentūros pranešimu, arabų partizanų organizacija, kuri vadinama "Juodasis Rugsėjis" įmanti atsakomybę už įvykius olimpiname kaimelyje.

Vėliau helikopteris juos nuskraidino į kaimą prie Muencheno. Čia juos pasitiko policijos užtvara ir pradėjo į juos šaudyti. Teroristai metė granatą į helikopterį ir visi jame buvę

9 sportininkai žuvo. Užmušti buvo 5 arabų teroristai, 1 vokiečių policininkas ir vienas arabas pabėgo.

Kai kurie spaudos organai kaltina Vokietijos valdžią, kuri niekam nepranešusi, kad teroristai su ja tarėsi.

Vak. Vokietijos valdžia ne su kuo nepasitarusi atidengė ugnį atvykus teroristams su 9 sportininkais ir todėl įvykusi nelaimė. Visa atsakomybė krintanti Vak. Vokietijos pareigūnams.

Daugelis valstybių siunčia Izraeliui užuojautas, smerkdami arabų teroristų nepaprastą žiaurumą.

KANADOS GOLFO PIRMENYBĖS

Kanados Sporto Apygardos uždaras turnyras įvyks ši šeštadienį, rugsėjo mėn. 16 d., Braemar Country Club, 4704 Ridge Road, West; Spencerport, New Yorke (ant N. Y. Highway, 104 ir į vakarus nuo Rochesterio).

Registracija prasidės aikštėje 11:00 v.r.; pirmenybių pradžia punktualiai 12:00 v.p. Varžybos bus prarastos vyrų, moterų bei mergaičių, jaunių (gimė 1953 m. ir vėliau), ir jaunučių (gimė 1956 m. ir vėliau) klasėse. Visi dalyviai turi būti atlike 1972 m. Š.A.L.F.A.S. S - gos metinę nario registraciją. Aikštės starto mokestis \$6.00, o kitų registracijos mokesčių nebus.

Ši turnyrą rengia Rochesterio L.S.K. "Sakalas" kuris taip pat šeštadienio vakare pavaišins visus turnyro dalyvius vakariene Šv. Jurgio parapijos salėje,

• Paryžiuje Vietnamo pasitarimų JAV delegacijos galva Porter pasakė spaudai, kad šiaurės Vietnamo nei politiniai, nei kariniai puolimai nebuvo sėkmingi.

Pietų Vietnamo kariuomenė komunistų antpuolius atmūša. Daugumas Vietnamo gyventojų nepažinojo ikti gyventi komunistų užimtos vietovės ir bėga į P. Vietnamą.

SPASKY netekęs pasaulio šachmatų čempiono vardo Reykiavike, išvažiuodamas Maskvon, spaudos atstovam pasakęs, kad Robertas Fischeris tapo čempionu dėl tos paprastos priežasties, jog geriau lošė. Nors Fischeris esąs keistas žmogus bet jis jam padaręs nebologą išpuolį. Abu šachmatų meistreriai atsisveikino labai draugiškai. R. Fischeris atsiuntęs Spaskiui labai nuoširdų laišką ir padovanojęs atminimui puikų foto aparatą.

MONTREALIO LIETUVIŲ VYTAUTO DIDŽIOJO KLUBAS

Šis klubas, kaip reta kur kitur, buvo visų lietuvių pasididžiavimo objektas. Ir tiesa, klubas erdvus, patogus įvairiems parengimams. Tie geri lietuviai veikėjai, kurie šį klubą steigė, o vėliau daugelį metų juo rūpinosi, atliko lietuvių visuomenei didelį patarnavimą. Jų manymu šiame klube turėjo vykti kultūrinis ir viešasis lietuvių gyvenimas. Tačiau laikai keitėsi, sąlygos pasidarė ne tokios, kaip tikėjosi šio klubo steigėjai. Taip ilgainiui pasidarė, kad arti šio klubo visai mažai lietuvių tegyveno. Toli važiuoti, tik tuo vienu tikslu, kad galėtų klubą aplankyti, ne visi gali ir daugelis nenori.

Klubas negalėdamas daryti gerą apyvartą, atsidūrė sunkumuose. Bet vietos lietuviai nenorėjo rankas nuleisti. Buvo surastos lėšos klubo paramai. Didokas skaičius lietuvių veikėjų šiam reikalui pasiaukėjo, teikė ir lėšas ir skyrė jam daug rūpesčių ir energijos.

Trumpai kalbant, šiuo metu klubo patalpos iš-

nuomos biznio žmonėms ir jie daro nebologą biznį.

Tik labai gaila, kad patys lietuviai savo kultūriniam reikalams šiuo klubu pastaruoju metu jau nesinaudojo. Tuo būdu paneigiamas geras ankstyvesniųjų darbuotojų visokeriopo pagirimo vertos pastangos. Reikia, tikėti, kad Montrealyje esančios gausios visuomeninės organizacijos susirūpins klubo likimu ir jį atgaivins bendram lietuvių labui. Jeigu Montrealio veikėjai turėtų praktiškų ir konkrečių projektų klubo reikalui, mūsų laikraštis mielai skirs tam savo skiltis. Perdaug jau mes lietuviai turėjome ir šandien pasidarome sau nuostolių. Nepraleiskime galimų stiprinti savo viešąjį gyvenimą.

LAIŠKAS N. L. REDAKCIJAI

Patikslinimas:
1972. VIII. 9 laidoje inž. Petras Lelis savo tasoje "Prieš penkiasdešimts metų" nurodo, kad "Dėl ramumo į šią stovyklą/ Muna-Meunster prie Dieburg'o/ atsikėlė iš Hanau ir buv. prezidentas K. Grinius su žmona ir sūnum Liūtu. Jiems čia buvo paruoštas didesnis butas ir suteiktas geresnis aprū-

pinimas negu Hanau stovykloje." Šis atpasakojimas nėra visai teisingas:

Dr. K. Grinius su šeima 1945 metų viduryje gyveno netoliese Wuerzburgo esančiame kaimelyje Rimpas. Stovyklom kuriantis ir sąjungininkams be atodairio spaudžiant visus pabėgėlius perkelti iš privačių gyvenviečių į stovyklas, buvo pradėta ieškoti vietos šeimai. Muna-Meunster aplinka ir pastatai pasirodė maloniausi, tad buvo susitarta ten persikelti. Muna-Meunster stovyklos viršininkas p. Leonas Raslavičius maloniai Grinius priėmė ir aprūpino vienu kambariu. Ten Dr. K. Grinius su žmona gyveno iki 1946 vidurio, t.y. iki šios stovyklos gyventojų perkėlimo į Hanau. Hanau stovykloje Griniai buvo patalpinti viename kambaryje IV C pastate.

Technškai ir aš skaičiau Muna-Meunster'o vėliau stovyklos gyventojas, nors nuo 1946 metų balandžio mėnesio pradėjau studijuoti drauge su inž. P. Leliu Darmštadt'o Aukštoje Technikos mokykloje, kuri tuo metu pradėjo pirmąjį pokario semestrą. Lietuvių studentų pirmajame semestre buvo bene 76.

Liūtas Grinius.

Ir jaunimas ir senimas puikiai jautėsi praėjusiais metais išvykoje pas G. ir J. Petrilius.

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAM NUMERYJE YRA SENIAI PAGARSĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKUSKIENĖ VEDA TEISINIU PATARIMŲ SKYRIU.

Metinė prenumerata tik \$ 7.00

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

KANTO PROTĖVIAI
LIETUVOJE

Immanuelis Kantas gimė 1724 m. balandžio 22 d. Karaliaučiuje; mirė ten pat 1804 m. vasario 12 d. Jo tėvas buvo amatininkas-balniaus. Deja, filosofo biografai niekur neužsimena apie lietuvišką I. Kanto kilmę. Tiek senoji vokiečių ir anglų, tiek tarybinė literatūra I. Kantą kildina iš škotų, kurie į Rytprūsį atsikėlė XVI-XVII a. Pats filosofas laiške viename švedui, maniusiam, kad Kantas gali būti švedų kilmės, rašė, jog jo senelis atvyko į Prūsiją ir apsigyveno Tilžėje drauge su daugeliu kitų škotų. Jų pavardė seniau buvo rašoma Cant ir tik vėliau pakeista, kad kartais vokiškai nebūtų klaidingai tariama.

Tačiau bene toliausiai siekiančias žinias apie I. Kanto protėvius pateikia žinomas Rytprūsių ir Klaipėdos krašto istorijos tyrinėtojas J. Zembrickis (Sembritzki). Šilutės apskrities istorijoje išėjusioje 1920 m. jis rašo, kad VII a. į Verdainę netoli Šilutės atvyko škotas Richardas Kantas ir vedė vietos smuklininko Enocho Liderio (ar Liderto) dukterį Dorotėją (1635 m.). R. Kanto sūnus Hansas XVII a. aptinkamas Klaipėdos gyventojų tarpe Klaipėdoje jis turėjo žemės sklypą ir vertėsi balniaus amatų, priklausė liuteronų bendruomenei. Minėtas I. Zembrickis ir kiti autoriai nurodo, kad Kantų pavardė buvo rašoma ir Kant. Filosofo tėvas Johanas Georgas Kantas, klaipėdiškio Hanso Kanto sūnus, XVIII a. taip pat kurį laiką gyveno Tilžėje.

Todėl peršasi išvada, kad nors I. Kanto protėvių gyvenimas ir susijęs su Lietuva, tačiau pavardė tėra atsitiktinai panaši į kai kurias lietuviškas pavardes.

V. Č.

ŽMOGUS gali dvi minutes išgyventi nekvepavęs, dvi savaitės nieko negerdamas, mėnesį be valgio ir visą gyvenimą nieko negalvodamas.

Lietuvių ansamblis "Vilnelė" demonstruoja.

Siunčiu Jūsų nuožiai porą nuotraukų iš Lenkijos lietuvių veiklos. Vroclavo šokių ansamblis "Vilnelė" vaduojamas Antano Žukausko, plačiai pargarsėjo savo gražiais pasirodymais.

Pačiam Antanui Žukauskui teko irgi patirti likimą daugelio papuolusių į "tarybinį rojų". Iki 1956 metų jis buvo išremtas į tolimuosius rytus. Jam teko "grožėtis" Amūro upe ir būti Priamori-

jos krašte. Tik 1957 metais jam pavyko išvykti į Lenkiją.

Lenkijos lietuviai irgi leidžia savo laikraštį "Aušra", tačiau tik viena arba du numerius į mėnesį. 1970 metais Vroclave išėjo toks nedidelis biuletenis pavadintas "Vroclavo Lietuvis", bet išėjo tik vienas numeris. Varsuviečiai pradėjo leisti savo nedidelį laikraštį pavadintą "Varsnos", išėina kas du mėnesiai. V. Sivilas

PRASMEGO ČIČINSKO DVARAS

Atkelta iš 5 psl.

Toliau tirpstant palaidotiems ledo luistams, žemė dar labiau dubo, ir taip pagaliau sausų dirvų vietoje sutvuliuavo ežerai (1 pav., III). Vėliau dalis taip atsiradusių ežerų ištisai užaugo, virto pelkėmis, o kiti ne visiškai supelkėjo-liko tyvuliuoti kaip liekaniniai ežerėliai (2 pav.).

Šios rūšies pelkių padugninių sluoksnių sandara rodo, kad žemė virš betirpstančių ledo luistų dubo iš lėto, ežerai susidarė pamažu, be "triukšmo". Tačiau neretai tokių pelkių dugnuose randamas tik visai nežymus durpžemio sluoksnis, išvirtę apysveikiai medelių kamienai, kuriuos paprastai dengia molingos ar smėlingos ežerinės nuosėdos. Tai, be abėjų, yra staiga, "triukšmingo" žemės įgriuvimo išdava.

Dauguma tokių termokarstinių įgriuvimų įvyko vadinamojo alerodo laikotarpiu, maždaug tūkstantmetyje pr. m. e. Tačiau ne taip retai tokių įvykių pa-

sitaikydavo ir vėliau, borealio laikotarpiu, VIII-VII tūkstantmetyje pr. m. e.

Važiuojant Vilniaus-Kauno autostrada, Vievio miesto ribose, ten kur nuo autostrados atsiskiria Vievio-Trakų plentas, galima pamatyti nedidelį, dabar jau nusiausintą durpynėlį. Čia, kaip parodė amžiaus nustatymas patikimų radiokarboninių metodų, virš betirpstančio ledo luisto, prieš paskutinį kartą atsirandant ežerui, žaliasamaninės pelkės egzistuoja 7910-300 m. pr. e.

Panašūs duomenys gauti ir Beržuoliuko ežero pakrantėje (Semeliškių apylinkėse, Trakų raj.). Čia podrėgniu pušynu apaugusi sausumą į ežero gelmes nugrimzdodar vėliau-6630-270 m. pr. m. e.

Termokarstinių procesų sukeltieji žemės paviršiaus įgriuvimai su pelkėmis siejami dėl to, kad tik jose susidarusių durpių tarpusluoksnių dėka to vyksmo aiškūs pėdsakai išliko iki nūdienos. Be to, durpėse galima labai patikimai nustatyti atitinka-

mų čvykių amžių. Antra vertus, nėra nė mažiausios abėjonės, kad tais laikais virš betirpstančių ledo luistų būta ir nesupelkėjusios sausumos, kad termokarstiniu būdu atsiradę ežerai paglemždavo ir visai sausas dirvas.

VIII-VII tūkstantmetyje pr. m. e. Lietuvoje klestėjo mezolito kultūra. Todėl negalima abejojti, kad termokarstinių procesų sukeltus žemės įdubimus matė mezolito gyventojai. To laikotarpio stovyklos, kurių apstu Pietų Lietuvoje, buvo kuriamos arti vandens. Galimas dalykas, kad jų atsirasdavo ir dėl termokarsto besiformuojančių ežerų pakrantėse. Vėliau tos stovyklos, baigiant tirpti palaidotiems ledo luistams, ir galėdavo nugarmėti vandenų gelmėn.

Todėl visiškai pagrįsta manyti, kad gausiuose lietuvių liaudies padavimuose apie įvairiausius "skenduolius" atsispindi tikri gana tolimos praeities įvykiai. Įdomu, kad tokie padavimai gausiau paplitę tuose mūsų respublikos rajonuose, kur daugiau būta termokarstinių įgriuvimų. Deja, padavimuose minimi turtingi dvarai, puošnios bažnyčios, metalo varpai, net žymiai vėlesnių laikų istoriniai asmenys lyg ir kalba šios prielaidos nenaudai.

Negalima pamiršti, kad padavimai, perduodami iš kartos į kartą, pamažu keičiasi. Neretas pasakotojas juos papildė sava kūryba, pritaikė gyvenamojo laikotarpio dvasiai. Žmogui įgimtas siekimas atskleisti reiškinį priežastis neišvengiamai vertė griebtis įsivaizduojamų antgamtinių jėgų paramos. Ir taip nūdieną pasiekusiuose padavimuose tiesos pradas tapo užgožtas vėliau atsiradusiais modifikuotais ir net mistiniais elementais.

"Skenduolių" tikrojo atvaizdo, matyt, reikia paieškoti jų pavadinimuose, nes vietovardžiai yra konservatyviausia liaudies kūryba, jie paprastai maža 'epasikeičia, net pakitus atitinkamo krašto gyventojų etninei sudėčiai.

Pasak padavimų, netoli Druskininkų, M. K. Čiur-

lionio išgarsintame Raigardo slėnyje, kadaise stovėjęs ir paskendęs legendarinis Raigardo miestas. Pastarasis vietovardis yra sudurtinis, susideda iš Rai - gardas.

Pirmąjį sandą-Rai-Kazimieras Būga kildina iš jotvingių kalbos žodžio rojas, kurio prasmės ieško latvių kalbos žodyje raja (netekas, supuvęs, rūdino vanduo) ir kašubų -raja (pelkė, bala).

Kaip nuostabu, kad pastarosios prasmės nepaprastai tinka Raigardo slėniui. Kas leidosi stačiu šlaitu prie Kubilnyčios upelio ar klampojo anksčiau po dar nenusausintas slėnio pelkes, negalėjo nepastebėti, kad čia itin gausu stovinčio, geležies rūda aptraukto, puvesiais atsiduodančio vandens.

Žodį gardas K. Būga gretina su giminingais kitų kalbų žodžiais; slavų gord (miestas, daržas), senovės islandų gardr (tvora, kiemas, daržas), gotų gards (kiemas, namas) albanų gardi (tvora), slavų žerd (kartis, žalga). Žodžio gardas prasmė nelabai pasikeitusi ir dabartinėje lietuvių kalboje: 1) aptvaras lauke ar ganykloje gyvuliams; 2) kaimenė, banda; 3) atitverta tvarto dalis; 4) iš lentų sukalta dėžė kiaušiams vežti. Čia primintina ir lietuviško žodžio gardis prasmė: vežimo šoninė tvorelė.

Pažvelgus į šiuos kalbos mokslo faktus, nebesunku numanyti, kad senovinis Raigardas buvo primityvia tvora aptvertas iš karčių suremtų būstų kiemas, stovėjęs pelkėtame slėnyje, kuriame nestigo netenkančio, pripuvusio, geležingo vandens. Labai panašu, kad kaip tik tokio pavidalo "didmiestis" Raigardas ir nuskendo.

Taigi, dabar jau galima objektyviais goechronologiniais metodais nustatyti tam tikrų padavimų amžių, išaiškinti kai kurių vietovardžių "gimimo" laiką. Tokie darbai galėtų atskleisti ne vieną įdomų pačių senųjų mūsų krašto gyventojų praeities puslapį. Tam padaryti tereikia tik sutelktinių paleogeografų, kalbotyrininkų, archeologų ir tautosakininkų pastangų. Algirdas Seibutis

LIETUVIŲ NAMAI
TORONTE

Torontiečiai stebisi ir negali atsistebėti, kaip vieno asmens sumanumu galimas didelis darbas. Ir visa tai be didesnės reklamos, be gražbilystės saldinamų patriotinių kalbų. Be tų lėkų, fantazija perpintų minčių, kurios kiekvieną progą yra parbarstomos vietinio ar iš toliau atvykusio prelegento. Bet čia reikalas konkretus, reikalaujantis didelio triūso ir pasišventimo, o ta darbą atliko kuklus ir darbštus pasiryžėlis. Kai kurie torontiečiai matydami baigiamus atnaujinti Lietuvių Namus nustebę klausia vienas kitą; iš kur gi atsirado tas negirdėtas Jonas Karpis? Oturėjo taip netikėtai išimti Joną.

Jonas Karpis nėra jau taip nežinomas asmuo torontiečiams. Jis yra vienas iš seniausia veikiančių nekilnojamojo turto prekybos srityje. Dr. Juozas Kaškelis sudomino Joną Karpį verslininkų veikla. Anksčiau jis beveik nesireiškė visuomeniniame gyvenime. Išrinktas Vers-

lo pirmininku, Karpis užsimojo atgaivinti vos egzistuojančią verslininkų veiklą. Svarbiausia jis norėjo, kad kuo greičiau būtų užbaigtas verslininkų organizuojamas ekonominio ir visuomeninio gyvenimo filmas.

Tuo pačiu metu kaip tik įvyko Toronto Apylinkės pirmininko rinkimai. Karpis ten atstovavo verslininkus. Nežiūrint kai kurių asmenų nepritrimo, Karpis buvo išrinktas pirmininku. Dėl to, žinoma nukentėjo verslininkų veikla. Organizacinės veiklos eigoje, filmo reikalas vėl tapo užmirštas. Stambesnes ar mažesnes sumas sudėję biznierių, vėl neteko vilties pamatyti filme įamžintus savo žmones. Bet tuo pačiu atgijo Toronto Apylinkės veikla. Įvairių darbuotė, parengimai, minėjimai neapsiėjo be Karpio. Bet visų tuo naujasis pirmininkas nesitenkino. Matydamas visai nugyventus, nuostolį nešančius Lietuvių namus senamiesčio rajone, nutarė daryti ką nors naujo, apčiuopiamesnio. Iš savo profesinio patyrimo žinodamas nekilnojamojo turto pasiūlą, Karpis surado gerą pirkinį.

Lietuvių apgyventamą, High parko rajone, prie požeminio traukinio linijos, geromis sąlygomis buvo parduodamas didžiulis pastatas. Tą pastatą iš pagrindų atremontavus būtų galima pritaikyti lietuviškiems reikalams.

Namas buvo nupirktas, seniau turėti namai parduoti. Nežiūrint, kad naujasis pastatas nebuvo pradėtas remontuoti, sales kiek aptvarkius, buvo surengtas gero pasisekimo sulaukęs šių Naujų Metų sutikimas. Kita progą tautinių šokių šokėjai įvertino viešu parengimu savo rėmėjus ir prijauniančius. Šią vasarą, jau vykstant remonto darbams buvo įrengtas Vilniaus paviljonas, Toronte vykstančiame įvairių tautybių Karavane. O šiuo metu, remonto darbai artėjant prie pabaigos Kariuomenės šventės minėjimu, Toronto Lietuvių namai pradėjo rudens sezoną. Tikimasi, kad Šv. Jono parapijai išsikėlus į Etobico priemiestį (šalia kapinių), dalis parapijiečių ras prieglobstį prisikėlimo parapijoje, o naujieji namai, atsiradusia savų patalpų trukumą patenkins.

S. Pranckūnas.

ĮVAIRŲ SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą
paprastu ir oro paštu.

Dovanos be mūto: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, žaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiamie piniginiai pažymėjimai (certificatai), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19 3/4 svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai potarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ
ISTAIGABaltic Exporting Co. 480 RONCESVALLES AVE.,
TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALUZA

hamilton

HAMILTONO lietuvių Medžiotojų ir Žuklautojų "Giedraičio" klubas, š. m. rugsėjo 24 d., sekmadienį po pietų, savo šaudykloje ruošia prizinį šaudymą. Premijos: kalakutai, kumpių ir kita. Kviečiame visus narius ir svečius.

Klubo Valdyba.

ŽINIOS

Š. m. rugsėjo mėn. 2 ir 3 d. įvyko šaudymo pirmenybės Hamiltono medžiotojų ir žuklautojų "Giedraitis" klube. Dalyvavo: Detroito, Toronto ir Hamiltono šauliai.

Šaudoma buvo iš 22 kalibro šautuvų. Šaudyme dalyvavo svečio teisėmis (ne šaulys) Korsakas Jonas atvykęs iš Bostono ir laimėjo taure.

Sekmadienį pabaigus šaudymą 8 val. vakaro, klubo patalpose, buvo išdalintos taurės. Reikia tikėtis, kad centro šaudymo

vadovas p. V. Keturakis pasklebs spaudoje, kas laimėjo taures. Po visų darbų kuopos p-kas P. Kanopa ir sesės šaules St. Kanopienė ir St. Petkevičienė savo paruoštais skaniais užkandžiais ir kavute pavaišino svečius. Buvo ir vertinga loterija.

J. P.

● "FOREIGN AFFAIRS" š. m. liepos mėn. laidoje (Vol. 50, No. 4) paminėta Lietuva ar Baltijos valstybės. Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių sutartys su Sovietų Sąjunga paminėtos J. B. Durosele straipsnyje "Locarno dvasia; paktomanijos iluzijos". Autorius Duroselle Sorbonos universitete dėsto istoriją ir tarptautinius santykius, yra tarptautinių santykių studijų centro direktorium, autorius knygų: "Histoire Diplomatique de 1919 a Nos Jours", "L'Idée d'Europe dans l'Histoire", "De Wilson a Roosevelt" ir kt. F.

KANADOS LIETUVIŲ DIENA

Montrealyje veikiančių organizacijų pirmininkams, Montrealyje įvykstančioje Lietuvių Dienoje baltiaus metu bus įdomi ir įvairi loterija. Nuoširdžiai kviečiame visų organizacijų narius prisidėti prie šios loterijos praturtinimo, o tuo pačiu ir prie jos pasisekimo.

Loterija bus trijų rūšių: DIDŽIOJI LOTERIJA: čia

neeilinius laimikius—televiziją, radio, skutimosi mašinėlę, elektrinių indų ir įvairių dovanų. VAIŠIŲ STALIUKŲ LOTERIJA: čia atrasim Montrelio moterų kulinarijos meną. Visi kviečiami paruošti mažus vaišių staliukus patrauklius akiai ir skoniui, kuriuos baltiaus svečiai galės laimėti mėgindami savo laimę.

GYVYBĖS ELEKSYR

LOTERIJA, įvairiausių bonkos, bonkutės.

Kaip matote yra daug galimybių savo dalimi prisidėti prie šios loterijos pasisekimo. Yra, taip pat, progą parodyti Montrealiui ir svečiams iš Kanados ir tolimųjų miestų, kad visuomenė rūpinasi bendrais reikalais.

Visi gerai žinom, kad Lietuvių Diena turi daug išlaidų, ir kad loterija yra vienas iš didžiausių pajamų šaltinių. Taigi neabejojame, kad jūs artimiausioje ateityje atsiliėpsite į šį mūsų laišką ir prašymą.

Visokią informaciją loterijos reikalu teikia: Danutė Staškevičienė-769-1557; Ina Kličienė-331-5590; Genė Zabieliauskienė-482-1244; Irena Lukoševičienė; 366-1210.

Dėkojame iš anksto už Jūsų malonų dėmesį ir nuoširdų prisidėjimą.

Irena Lukoševičienė.

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais "TALKA" uždaryta.

Mokame už:

depozitus	5%
šėrus ir sutaupas	6%
už vienu metų terminuotus indėlius	6 1/2%
ir virš \$10.0000 — 3 metams	7%
Duodame:	
asmenines paskolas iš	10%
nekiln. turto paskolas iš	8 1/2%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$3.400.000.

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIA
SIAME TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

5 1/2% už depozitus
6% už šėrus (numatoma)
6% už taupymo s-tas
6 1/4% už 1 m. term. dep.
6 1/2% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas

8 1/4% už mortgičius

Kapitalas virš penkių milijonų dolerių

ASMENINES PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

IŠLEISTUVĖS

Sekmadienį Aušros Vartų parapijoje, parapijiečiai atsisveikino su klebonu Tėvu L. Zaremba ir vikaru Tėv. K. Raudeliūnu. Scenoje vyrų oktetas padainavo kelias dainas. Pietų metu parapijos komiteto prim. J. Ladyga apibūdino klebono per 4 metus nuveiktus darbus. Kalbėjo Šv. Kazimiero parapijos kleb. dr. E. Jucevičius, Šv. Onos d-jos pirm. A. Ūsienė, KLB Montrealio apyl. pirm. S. Piečaitienė, Choristų - H. Celtorius, Šešt. Mokyklų - G. Gedvilienė, Kat. Moterų d-jos D. Staškevičienė, NMPr. seselė Paulė, sol. E. Kardelienė, Ateitininkų - P. Adamonis, mergaičių ateit. D. Styraitė, Skautų-čių ir Akademinių Sambūrio - V. Piečaitis, Lito-Pr. Rudinskas, sol. A. Keblys, P. Vaupshas ir NL laikraščio vardu - Pr. Paukštaitis.

Tėv. L. Zaremba atsisveikindamas prašė nesusidaryti klaidinančios nuomonės, nes jo mėginimas pereiti į Kartūzų vienuoliją buvęs jo noras dar prieš atsikeliant į Montrealį - Tėv. K. Raudeliūnas apgailestavo, kad prieš savo norą turės palikti Montrealį ir išgytus draugus.

Šį atsisveikinimo subvymą darniai tvarkė Step. Kesgaila.

• DR. KAŠKELIS dalyvavo Meksikos sostinėje vykusioje pavergtų tautų konferencijoje. Jis buvo vienintelis lietuvis, dalyvavo suvažiavime skirtame kovai bolševikiniu imperalizmu. Po konferencijos veikėjas pasinaudojo proga pailsėti Akapulkoje. Dr. Kaškelis savo trumpame laiške pažadėjo mūsų laikraščiui parašyti apie išpučius iš Meksikos ir apie darbus šios svarbios konferencijos.

• KANADOJE įvyko ketverių hockey rungtynės su rusų komanda. Team Canada rusus triuškinančiai nugalėjo santykiu 4-1. Bet Montrealyje prieš kanadiečius žaisdami rusai laimėjo 7-3 santykiu. Winnipege buvo sužaista lygiomis 4-4. Tačiau Vancouveryje rusai vėl laimėjo 5-3 santykiu. Kanadiečiai sporto pasaulyje laikomi pirmaujančiais hockey žaidėjais. Tad jų pralaimėjimai rusams daugelį nustebino. Nors pripažįstama, kad rusai pastrodė labai pasirengusiais

"SATURDAY REVIEW" š.m. rugp. 12 laidoje paskelbė plačią informaciją apie lietuvių Aleks. Fledžinskaitės - Kašubienės pasiekimus - vadinamas erdvės buveines, interjero aplinką.

(ELTA)

A†A

ELENAI MAŽEIKIENEI - TUINYLIENEI mirus, vietoj gėlių skiriame NL laikraščiu \$15.-auką.

Anicetas ir Frances Povilauskai, Ancaster, Ont.

A†A

ANTANUI USTJANAUSKUI

Hartforde, Conn. JAV. mirus, mielai ponai Adai Ustjanauskienei ir visai jos šeimai reiškiu nuoširdžiausią užuojautą

E. Kardelienė

A†A

ANTANUI USTJANAUSKUI

Hartforde mirus, jo žmonai Adai, sūnams ir dukroms reiškiame gilią užuojautą

M. ir V. Murauskai
I. ir A. Vazalinskai

MONTREALIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS

mokytojai: Nuotraukoje iš kairės sėdi:

• Patirta iš Gražių šeimos, kad dr. Ilona Gražytė rugpiučio 28 d. susituokė su Romu Maziliausku.

• Jonās Šeidys su šeima rengiasi aplėsti Montrealį, kuris jau pradėjęs dirbti Peekskill, N.Y.

INFORMACIJOS CENTRAS

Š.m. spalio mėn. 7 d., šeštadienį, Kanados Lietuvių Dienos proga bus atidarytas informacijos centras Aušros Vartų par. salėje-kampas De Seve ir Drake St. Montreal 205, P.Q. Tel:768-0037.

Iš čia Montrealio lietuviai nakvynėms pasiims svečius dainininkus bei šokėjus, kurie atvyks iš Toronto, Hamiltono, Delhi ir Londono Lietuvių Dienos programai atlikti.

Vakare balius salėje bus irgi informacijos staliukas.

Sekmadienį informacijos punktai veiks Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero par. salėse.

J. KELIUOTIS, žinomas ateitininkų veikėjas ir jų spaudos darbuotojas buvo Sibire, dabar grįžo į Lietuvą ir pradėjo rašyti palankius režimui straipsnius. Tuo nusipelnė, kad Vilniuje paminėtos jo 70 metų sukaktuvės.

I skyr. mokytojai Elena Navikienienė, VI skyr. mokytoja Stasė Ališauskienė, mokyklos vedėja Genė Gedvilienė, literatūros mokytoja Monika Jonynienė, lietuvių kalbos mokytoja Marija Malcienė ir IV skyr. mokytoja seselė Paulė.

Stovi, iš kairės: Lietu-

vos istorijos mokytoja Romas Otto, geografijos mokytoja Aldona Knystautienė, mokytoja Julija Adomnienė, V skyr. mokytoja Jona Blauzdžiūnienė, II skyr. mokytoja Jadvyga Baltunienė, parengimo skyr. mokytoja Zina Piečaitienė ir tautinių šokių mokytojas Juozas Piečaitis.

CFMB LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENA TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

Baltic Woodwork Co.
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

BELLAZZI-LAMY INC.
ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:
Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test. Masonite, statybinis popieris, cementas, B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Highland Auto Body
611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

TEL. 366-7281

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos (Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
239 FOURTH AVENUE (at Wellington St.)
Tel. 769-2941

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

● **BALTŲ** literatūros ir netolima praeitis – tokia tema įvyksta rugsėjo 28 – 29 dienomis baltijos tautų literatūrinė konferencija. Konferenciją įvyks Ohio valstybiniame universitete. Šią konferenciją pradės savo pranešimais latvis Edgar Anderson, estas Rein Taagepera ir lietuvis Vincas Trumpa. Bus kalbama apie baltų literatūrą plėtrą tose šalyse ir užsienyje. Viso turi būti 16 paskaitų, kurių autoriai yra baltiečiai literatūros tyrinėtojai bei istorikai. Konferencija įvyks "Center of Tomorrow" rūmuose.

● **BIRUTĖ UŽKŪRAITĖ** žymioji Lietuvos tolimų distancijos plaukikė dalyvavo Gruzijoje vykusiose varžybose. Ji 400 metrų nuotolį įveikė per 5 min. 14,6 sekundžių. Ji laimėjo varžybas, padarė naują Lietuvos rekordą ir tapo visos Rusijos čempionė.

LIETUVOS OPEROS Solistės E. Kardelienės muzikos studija pradėjo darbą rugsėjo 11 dieną. Primiškai nauji mokiniai. Tel. 767-0473.

PAGALBA NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI

NL išaugo pačių skaitytojų pageidavimu. NL daugiau negu kas kitas sujungia patriotus lietuvius bendram tautiniam darbui. Visi sluoksniai remia NL-vą. NL prenumeratoros vajeaus sustiprinimui atsiųskit šį kuponą su pinigais ar čekiais nors vienam pusmečiui. Pakalbinkit užsisakyti NL-vą artimuosius, arba, pagaliau, padov anokit geram bičiuliui nors pusmetinę NL prenumerą.

Pinigus siųskit su šiuo kuponu:

Vardas pavardė

Adresas: / gatvė ir Nr. /

City

Valst. - prov.

Pinigus siunčia: / pavardė ir adresas /

Edvardo ir Eugenijos (Lukoševičiūtės,) Juodžių sūnus Edvardas baigė McGill Universitetą su Bachelor of Science, Honours Physiology (cum laude) laipsniu. Pasiryžęs studijas tęsti toliau.

● **DUBYSOS** slėnyje, netoli žemaičių plento, Raseinių apylinkėje vieną rytą rastas iš betono nulietas kryžius. Šis 4 metrų aukščio kryžius buvo pastatytas per vieną naktį. Suprantama, kad kilo tam tikras triukšmas ir vietos milicija įsakė šį kryžių sunaikinti. Kol per vieną naktį pastatytą kryžių nugriovė, sakoma, praėjo keletas dienu.

● **Gene Petrulienė** su duktere Irena buvo išvykusios į Windsorą-giminaičių Kostas ir Juozo Linkevičių sūnaus Edžio vestuves.

● **Linda Grinkutė** susituokė su H. Buraco į Oshawa, Ont. ir – Dalė Šeidyte su W. L. Wissell.

● **Milda Girdžiūtė**, kuri vedusi, M. Smith ir gyvena Midland, Ont., susilaukė pirmagimės dukters.

● **Sukūrė** šeiminių gyvenimą: O. Rudzevičiūtė su J. R. Murphi ir V. J. Patapas su C. A. Corbett.

● **J. ir I. Puodžiukai**, iš London, Ont., atostogaudami apsilanke Montrealyje pas Blauzdžiūnus, ir išvyko į New Brunswick.

● **Dr. P. ir Ir. Lukoševičiai** buvo išvykę į Ontario pas seserį ir švogerį Povilaičius.

● **VYTAUTAS ALANTAS** lietuvių žurnalistų ir radio darbuotojų suvažiavime Tabor Farmoje, Mich.

kalbės pagrindinė tema: "Matydami dabartį, žvelkim į ateitį". Šiam suvažiavime lygiai bus svarstomi aktualūs klausimai, kaip informacijos centro reikalas, spaudos etika, objektyvumas ir kiti spaudai rūpimi dalykai.

● **Julius Jurėnas** buvo nuvykęs į Britų Columbia, svečiavosi pas buvusius montrealiečius – Milašius, Jurgutavičius, Geležius ir kt. kurie gyvena Viktorijoje.

● **"KRIVULĖS"**, buvusių policijos darbuotojų klubas išleidžia atsiminimų knygą. Leidinį redaguoja P. Dirksis.

● **"LIETUVOS ŽURNALISTAS"** – rugsėjo mėn. nr. Redaktorius V. Kasniūnas. Be informacijų iš lietuvių spaudos žmonių veiklos yra įdomūs atsiminimai. Tarp ko kito Vytautas Alantas pasakojo, kaip jį konsulas Barzanti buvo iššaukęs jį dvikovon už straipsnį apie Argentinos politikų nešvarius darbelius.

INŽ. JONAS MATYCKAS pagal testamentą pageidavo, kad 150 dol. suma būtų paskirta Vlikul, Lietuvos laisvinimo reikalams. Ši suma per V. Vebellūną (New Yorke) persiūsta Lietuvos Išlaisvinimo Fondui.

Juozo Akstino atminimas tebėra gyvas Montrealyje. Jo mirties 10 metų sukaktim jautriai paminėta. Aušros vartų parapijoje įvyko pamaldos. O jo artimi draugai nusprendė Juozo Akstino vardą įamžinti ir pasiryžo į Kanados Lietuvių Fondą įnešti jo vardo auką.

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Agentūrą veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS"

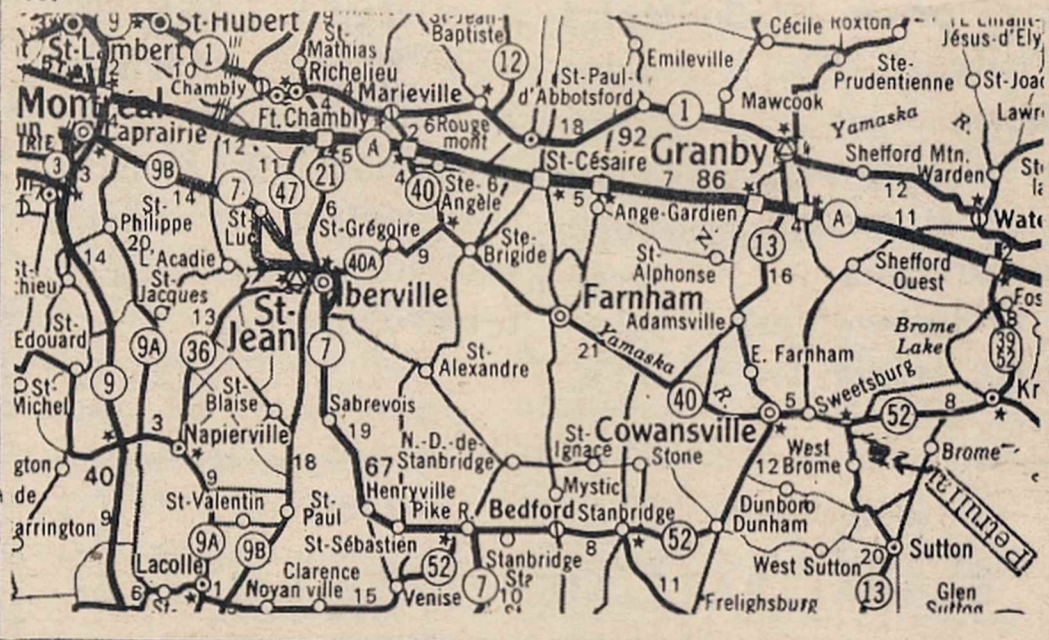
RUDENINĖ IŠVYKA.

RUGSĖJO 17 d., sekmadienį pas J. ir G. Petrulius, prie Brome miestelio už Cowansville, P.Q.

Kviečiami visi lietuviai atvykti ir ten piknikaudami prie muzikos ir kitokių pramogų, maloniai praleisti besibaigiančios vasaros sekmadienį.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Išspausdindami šią žemėlapių dalį dar paaiškiname, kad iš Montrealo vykti galima bent kuriuo pasirinktu keliu iki Cowansville. Nuo čia 13-tą keliu per Sweetsburg iki 13-to kelio sankryžos ir išsukti į dešinę link West Brome. Netoli pavažiavus prieš geležinkelio sankryžą išsukti mažu keliu į kairę, vedančiu į Brome. Privažiavus panašumą į krioklį ir upelį, dešinėje pusėje Cal Mill vietovė – Petrulių gyvenvietė.

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.

Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:

Einamasis s-tas 5.0%
Taupomasis s-tas 6.0%
Term. ind. 1 metams 6.5%
Term. ind. 2 metams 7.0%
Term. ind. 3 metams 7.5%

DUODA PASKOLAS:

Asmeninės 8.5%
Nekiln. turto 8.5%
Čekių kredito 9.0%
Investacijos nuo 9% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudimą. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 da iki \$2,000 už taup. s-tos sumas, už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.